Ранкове й денне засідання сесії Верховної Ради 19 грудня

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

№№ 242—243 (2742—2743) ■ Четвер, 20 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1616 р. *У Києво-Печерській друкарні вийшла перша датована книга.* ■ 1790 р. *Народився Євграф Філомафітський, учений і письменник, один із зачинателів української журналістики.* ■ 1896 р. *У Києві вийшов перший номер нелегальної соціал-демократичної газети "Вперед".* ■ 1917 р. *Утворено сумнозвісну ВЧК — Всеросійську надзвичайну комісію по боротьбі з контрреволюцією та саботажем.* ■ 1921 р. *Помер письменник Охрім Варнак. Автор, зокрема, дорожніх нотаток "Від Севастополя до Золотоноші".* ■ 1961 р. *Генеральна Асамблея ООН створила Комітет із роззброєння.*

Парламентська хроніка

"Судний день" для судоустрою

Уже вкотре народні обранці приступили до обговорення проекту закону "Про судовий устрій". Тривалий час цей законопроект був тим каменем спотикання, який не давав змоги сформувати в державі судову систему відповідно до Конституції. Голова Комітету Верховної Ради з питань правової політики Олександр Задорожній у виступі та відповідях на запитання не раз наголошував: цей законопроект — насамперед плід компромісу багатьох народних депутатів.

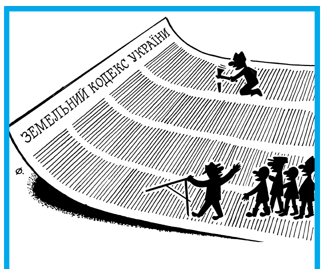
(Закінчення на 2-й стор.).

Співробітництво потребує динаміки

У Чернігові на засіданні міжурядової українсько-білоруської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва зазначалося, що рівень торгівлі між країнами знизився, порівняно з 2000 роком, на 22 відсотки. Інвестиції в Україну з Білорусі становили 9 мільйонів доларів, а з України в Білорусь — значно менше —лише 100 тисяч доларів. Це сталося через те, що сьогодні є чимало нерозв'язаних проблем у міждержавних відносинах.

На прес-конференції за підсумками переговорів прем'єр-міністри двох держав Анатолій Кінах та Геннадій Новицький повідомили, що наступного року співробітництво між Україною та Білоруссю має набрати динаміки: очікується збільшення товарообороту у 1,5 разу (орієнтовно 1 мільярд доларів).

(Закінчення на 7-й стор.).

...І ВЕЛИКИХ ЗІРОК НА ПОГОНИ

Фото Анастасії СІРОТКІНОЇ.

Сьогодні у правоохоронців професійне свято — День працівників міліції. Хтось прийматиме поздоровлення за святковим столом. Інші — на службі: патрулюватимуть вулиці, розкриватимуть кримінальні справи, дбатимуть про безпеку дорожнього руху. 11-місячний Женя ***(на знімку)****, мабуть, ще не знає, де працює його батько Олександр — експерт вибухо-криміналістичної служби МВС. Але щовечора чекає з нетерпінням його повернення з роботи. Адже тато великий, сильний, усіх захистить.*

(Закінчення на 14-й стор.).

У номер

Ще одна експертиза

Тимчасова слідча комісія ВР з розслідування кримінальних справ стосовно зникнення журналіста Г. Гонгадзе та інших резонансних справ запропонувала Верховній Раді профінансувати з Держбюджету України проведення нової експертизи "таращанського" тіла та записів розмов, начебто зроблених у кабінеті Президента України.

Проект такої постанови ВР внесено до парламенту на розгляд після засідання тимчасової комісії. Експертиза, яку проводитимуть визначені Радою Європи експерти, стане вітчизняній казні в 500 тисяч гривень, тобто близько 100 тисяч доларів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Видання

"Закарпатська правда" повертається до читачів

Після більш як трирічної перерви знову вийшла у світ під порядковим числом 1 (15134) одна з найстаріших газет області — "Закарпатська правда". У зверненні до читачів головний редактор видання Віктор Дрогальчук наголошує, що "від серпня 1991-го газета не міняла ні програмних цілей, ні завдань, не міняла й господарів, бо після краху путчистів усі проблеми щодо організації її випуску впали на плечі самих журналістів".

Засновником і видавцем громадсько-політичної газети залишилася редакція, **повідомляє власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.**

Надра

І газом, і нафтою земля обдарувала

Нещодавно в селі Муратове Новоайдарського району Луганської області виявлено нафту. Крім того, протягом кількох років тут розробляють газове родовище, й "голубий вогник" уже забезпечує кілька сіл.

Як повідомив голова Новоайдарської облдержадміністрації Микола Михайловський, роботи з розвідування нафтових покладів на околицях Муратового розпочнуться весною 2002 року, **повідомляє власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

P. S. Виробництво цукру в Україні за 11 місяців підвищилося на 5,4%

Без влади та грошей, але з повноваженнями

Вечірнє засідання 18 грудня

Парламентська хроніка

Парламентарії обговорили нову редакцію важливого закону про місцеве самоврядування. Як зазначив доповідач Олексій Іщенко, в документі чітко виписано нові терміни, повноваження розподілено не лише на власні та делеговані, а й на надані законом та договірні. Крім того, значно розширено повноваження сільських, селищних рад, їх голів, яким надається право формувати склад виконавчого комітету. Важливо й те, що територіальні громади можуть об'єднуватися двома способами: зі збереженням власних органів та майна (на принципі федералізму) та з їх повним об'єднанням (на принцині унітаризму). Документ чітко розмежовує повноваження та обов'язки різних рівнів органів самоврядування. Водночас скорочено повноваження органів виконавчої влади, докладніше регламентовано положення щодо районних та обласних рад.

Парламентарії наголошували, що сьогодні основна проблема місцевого самоврядування в Україні — слабка дієздатність багатьох територіальних громад, особливо сіл та селищ, яка зумовлена малою кількістю населення та відсутністю навіть мінімального фінансування. Деякі народні депутати висловлювали занепокоєння тим, що часто-густо обласні та районні ради фактично усунені від влади і тому не можуть захистити інтереси громадян. А від такого місцевого самоврядування користі мало.

Жваво обговорювали народні депутати і законопроект про внесення змін до закону про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Документом пропоновано зменшити до 0,7 відсотка внесок на соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності та звільнити від їх сплати в разі безробіття роботодавців на підприємствах та громадських організаціях інвалідів. Водночас такі нововведення негативно позначаться на здійсненні виплат соціальної допомоги: у зв'язку з вагітністю та пологами, народженням дитини, для поховання тощо. Народні обранці вважають за доцільне обов'язково надавати чотири відсотки робочих місць інвалідам.

Проект постанови про ротацію членів Нацради з питань телебачення і радіомовлення передбачає одночасне проведення процедури припинення повноважень її членів та призначення нових.

Крім того, народні депутати заслухали проект постанови про відповіді керівників Генеральної прокуратури України на депутатські запити стосовно обставин, пов'язаних із переказуванням валютних коштів на закордонні рахунки сина колишнього Президента України Л. Кравчука. Зокрема, Георгій Крючков зазначив, що відомі країни, банки, рахунки, на які переказувано кошти, але Генпрокуратура вже сім років не може підтвердити чи спростувати таку інформацію. Голова ВР Іван Плющ запевнив: парламент надішле Генпрокуратурі цей запит, щоб у четвер, до голосування, її представники дали відповідь.

Юлія ШЕЙКО.

Фотофакт

З Матроського клубу Севастополя виводять матір 31-річного капітана 3-го рангу Андрія Силогави. Андрій загинув 2 серпня 2000 року на АПЧ «Курск», обіймаючи посаду командира ракетної бойової частини. Залишилися вдова і чотирирічна донька. Цього самого дня було поховано командира електромеханічної бойової частини АПЧ «Курск» гвардії капітана 2-го рангу 35-річного Юрія Сабліна.

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

«Судний день» для судоустрою

Ранкове й денне засідання 19 грудня

(Початок на 1-й стор.).

Законопроект не лише передбачає формування в Україні нового виду судів — адміністративного, а й закладає основи для початку роботи суду присяжних.

З другого боку, автори законопроекту пропонують створити в Україні державну судову адміністрацію. Призначатиме суддів на керівні посади Президент держави. Щоправда, розробники документа вважають, що дотримали балансу поділу влад і Європейської хартії судів. Скажімо, хоча голову адміністрації і призначатиме керівник держави, але — за поданням Прем'єр-міністра та за погодженням з радою суддів.

Народні обранці оцінили законопроект неоднозначно. Зокрема, посилаючись на висновки головного науково-експертного управління Верховної Ради, вони стверджують, що у такий спосіб виконавча влада підпорядковує собі судову гілку влади. Однак, на думку народного депутата Віктора Ющика, ця небезпека перебільшена, бо головну роль у діяльності судів мають відігравати процесуальні кодекси.

Верховна Рада розглянула також зміни до статті 26 Закону «Про електроенергетику». Ці зміни — спроба запровадити цивілізовані правила поведінки на електроенергоринку. І не тільки з боку споживачів, а й постачальників електроенергії. Приміром, за безпідставні від'єднання споживача пропоновано застосовувати до порушника «конвенції» штраф, який дорівнюватиме п'ятиразовому розмірові завданих збитків.

Після перерви народні обранці розглянули законопроекти «Про внесення змін до Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» та «Про управління об'єктами права державної власності».

Перший документ спрямований на формування та розвиток соціальної інфраструктури міста Славутича і передбачає безоплатну передачу деяких об'єктів права державної власності у комунальну.

Схвалення сесійного залу отримав наступний законопроект. Не секрет: чимало державних підприємств стали ласою «годівничкою» для багатьох «нових українців» та чиновників. Проект закону «Про управління об'єктами права державної власності» визначає суб'єктів права, дає визначення державного акціонерного товариства, забороняє передавати право управління об'єктами державної власності чиновникам.

Національний банк України запропонував внести зміни до статті 21 Закону «Про приватизацію державного майна». Під час викупу українських підприємств іноземцями останні сплачують вартість приватизованих об'єктів у національній валюті, що впливає на макрофінансові показники. Пропонується оплату брати або у конвертованій валюті, або у національній — у випадках, коли представники іноземних держав уже інвестували кошти в економіку і отримали прибуток.

Володимир КОРОЛЮК.

Ще одна експертиза

(Початок на 1-й стор.).

Звіт тимчасової комісії перед парламентом попередньо планувано розглянути на сесії завтра, 21 грудня, першим питанням. За його підсумками депутати й мають прийняти парламентську постанову. Також пропоновано визнати незадовільною роботу Генеральної прокуратури України з розслідування вбивств журналіста Г. Гонгадзе, народного депутата України В. Гетьмана, побиття народного депутата України О. Єльяшкевича, помічника народного депутата С. Головатого О. Подольського. Окрім цього, проект постанови передбачає виконати в першому кварталі 2002 року вимоги резолюції ПАРЄ від 27 вересня 2001 року — прискорити і завершити розслідування зникнення та вбивства Георгія Гонгадзе або розпочати (в разі потреби) нове незалежне розслідування цієї справи за допомогою міжнародних експертів, а також — спеціальне розслідування справи щодо побиття депутата Олександра Єльяшкевича.

Голова тимчасової комісії народний депутат Олександр Жир (фракція «Реформи-Конгрес») під час засідання комісії заявив, що запропоновані в проекті постанови кроки — єдине, що допоможе, врешті-решт, поставити крапку в цих заплутаних історіях-трагедіях. Депутат звернув увагу на те, що всі твердження правоохоронних органів, нібито цифрові записи не можуть бути доказами, оскільки неможливо встановити їх достеменність, є безпідставними. Бо в деяких країнах світу проводять відповідні експертизи і, зокрема в США, цифрові записи є доказом у суді. А нещодавно світова спільнота стала свідком того, коли як доказ причетності бен Ладена до терактів у Сполучених Штатах розглядали аудіо- і відеозаписи.

Олександр Жир ознайомив депутатів — членів комісії із змістом своєї доповіді у парламенті, в якій має намір дати оцінку діям Генеральної прокуратури України та інших правоохоронних органів у розслідуванні згаданих резонансних справ. Однак чи має запропонований проект постанови шанси бути схваленим у сесійній залі (очевидно, вже в новому році), на засіданні комісії не наважився спрогнозувати ніхто.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Хто проти чесних виборів?

Заява фракції «Батьківщина»

Передвиборні теледебати у всьому світі стали обов'язковою демократичною нормою. Після прийняття Верховною Радою України закону про обов'язкові теле- та радіодебати кандидатів у народні депутати, блоків, партій представники пропрезидентських фракцій, олігархічних угруповань, що володіють монопольним впливом на мас-медіа, розпочали підготовку до блокування цього закону.

Упродовж останніх днів зацікавлені особи і чиновники чинили тиск на незалежні мас-медіа з метою примусити керівників телекомпаній підписати звернення до Президента з вимогою не підписувати закон. У такий спосіб — шантажуючи і залякуючи журналістів, погрожуючи репресіями — олігархічні угруповання намагаються видати особисті інтереси за «точку зору творчих колективів».

Ті самі пропрезидентські фракції, що не голосували за законопроект про теле- та радіодебати, ті самі сили, яким належить абсолютний контроль над телебаченням, ті самі сили, які несамовито бояться допуску представників демократичної опозиції до ЗМІ, сьогодні фактично відверто виступають за цензуру в засобах масової інформації і позбавляють народ України права на правду. Це саме ті політичні сили, які не бажають демократичних виборів, розраховують виняткова на адміністративний ресурс та маніпуляцію громадською думкою. Вкотре обдурити народ, приховати правду — їх єдина мета.

Влада намагається закрити рота тим виданням, які не бояться говорити правду. Сьогодні по всій Україні чинять тиск на типографії, що друкують опозиційні видання, ставлять перепони опозиційним ЗМІ.

Такою «інформаційною політикою» можновладні олігархічні сили дають усьому світові зрозуміти, що в нас не може бути незалежних засобів масової інформації. Вже стали закономірністю викрадення та вбивства журналістів і політичних діячів України.

Фракція «Батьківщина» вимагає від Голови Верховної Ради негайно подати закон на підпис Президенту.

Президент Кучма нещодавно пообіцяв світовій громадськості демократичні та чесні вибори до парламенту. Підписання ним закону про теле- та радіодебати може стати першим підтвердженням цих намірів. Інакше будь-які абстрактні заяви про демократичність та чесність виборів справедливо вважатимуться лицемірством і прагненням приховати реальні інтереси влади, що містять єдине бажання — фальсифікації результатів виборів.

Фракція «Батьківщина».

Від депутатської недоторканності відмовилися добровільно

Про це зазначається в заяві наймолодшої парламентської фракції «Єдність», що об'єднала 18 народних депутатів.

Вважаючи себе зобов'язаними перед волевиявленням народу під час квітневого референдуму, підкреслено в документі, народні депутати проголошують свою добровільну відмову від депутатської недоторканності і просять парламент підтримати цю позицію з тим, щоб у виборчій кампанії не було «недоторканних».

Презентуючи фракцію, голова партії «Єдність» Олександр Омельченко окреслив найближчі завдання, над якими працюватиме депутатське об'єднання впродовж нинішньої парламентської каденції, зокрема над Держбюджетом-2002, в інтересах соціального захисту населення та подальшого вдосконалення законодавства щодо самоврядування.

У двох інших оприлюднених заявах ідеться про те, що у 2001 році на розгляд у Верховну Раду було подано «щонайменше чотири законопроекти про комунальну власність», головні статті яких обмежують право комунальної власності лише об'єктами соціально-культурної сфери, що дають збитки. Така практика є неправомірною з огляду на Конституцію.

Фракція має намір виступити також з ініціативою передбачити в бюджетах усіх рівнів 5—10 відсотків на повернення заощаджень громадян.

Відповідаючи на запитання журналістів, Олександр Омельченко сказав, що на вибори «Єдність» піде самостійно у блоці з партією «Справедливість» та багатьма громадськими організаціями під гаслом: «Єдність за справедливість». Партійні списки будуть опубліковані.

Анатолій КАРАСЬ.
Фото Михайла ГОЛЯКА.

Що допоможе поставити крапку в заплутаних історіях-трагедіях?

У Конституційному Суді

УНКМО іде в небуття

Конституційний Суд України визнав неконституційними низку положень закону «Про молодіжні та дитячі громадські організації». Це, зокрема, положення абзацу четвертого статті 2, що передбачає об'єднання більшості легалізованих молодіжних та дитячих громадських організацій в «Український національний комітет молодіжних організацій» (УНКМО). КС вважає, що це положення закону порушує конституційний принцип багатоманітності суспільного життя, оскільки закріплює виключний монопольний статус однієї зі спілок відповідних об'єднань громадян.

Неконституційним визнано й положення частини другої статті 6, яким УНКМО визначений державою як координатор молодіжного руху в Україні; положення частини першої статті 10, відповідно до якого Верховна Рада України під час затвердження державного бюджету України передбачає видатки на підтримку лише «спілки, членами якої є більшість зареєстрованих всеукраїнських молодіжних та дитячих громадських організацій». Згідно з висновком КС, не відповідає Основному Закону також положення частини другої статті 10, відповідно до якого фінансова підтримка діяльності молодіжних та дитячих громадських організацій здійснюється лише через «спілку всеукраїнських молодіжних громадських організацій».

Визнані неконституційними положення закону втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього рішення (13 грудня 2001 року). Верховній Раді України доручено привести закон «Про молодіжні та дитячі громадські організації» у відповідність із цим рішенням, яке є обов'язковим до виконання на території України, остаточним і не може бути оскарженим.

Фотофакт

У Господарському суді Одеської області слухають справу за позовом Одеського міського голови Руслана Боделана до ВАТ «Одесаобленерго». Конфлікт виник навколо «планового» вимкнення електроенергії у житлових будинках. Підтримати Р. Боделана прийшло й чимало мешканців міста.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

Кримінал

Психотропні препарати у вільному продажі

У Дніпропетровську співробітники СБУ затримали шістьох членів злочинної групи, які поширювали психотропні препарати.

Зловмисники збували товар через мережу аптечних кіосків Дніпропетровська, а також на ринках міста, **повідомляє Інтерфакс-Україна.**

Правоохоронці вилучили у затриманих — медпрацівників і колишніх фармацевтів — лікарські препарати на суму більш як тисячу доларів.

Викрали тритонного вождя

Працівники Любомльського виробничого управління житлово-комунального господарства не виявили на звичному місці на складі тритонного пам'ятника Леніну. Звісно, зухвалим злочинцям, щоб викрасти бронзову скульптуру, потрібно було скористатися щонайменше вантажівкою і краном.

До речі, «реліквія», яка майже десять років припадала пилом на складі, ще на тогочасні радянські гроші коштувала більш як 80 тисяч карбованців.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Мільйони за паспорт

Оборудки

Киянина Х. здивували правоохоронці: саме від них він дізнався, що є директором однієї фіктивної столичної фірми. Чоловік, який досі гадки не мав про це, працював на зовсім іншій посаді за більш ніж скромну зарплату.

І згадав, що після однієї з поїздок у громадському транспорті не знайшов у кишені гаманця і паспорта. Про загублення документа заявив тоді в міліцію. Спритники ж використали чужий паспорт для реєстрації псевдофірми. Це з'ясували правоохоронці, допомагаючи Рівненській атомній станції віднайти п'ятьох «партнерів», які згідно з укладеними угодами мали б поставити за електроенергію обладнання, що й досі чекають на АЕС. Мало того, один з партнерів виявився «мильною бульбашкою», що лопнула відразу, як тільки одержала електроенергію.

Але, як повідомили в прокуратурі Рівненської області, завдяки втручанню правоохоронців боржники вже повернули АЕС понад 20 мільйонів гривень.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Від сільради лиш прапор зостався

У селі Бродецькому Катеринопільського району згорів будинок сільської ради.

Пожежа сталася пізно ввечері від замикання електричної мережі. Стара будівля, зведена ще 1931 року, давно потребувала реконструкції. Два роки тому працівники державного пожежного нагляду заборонили користуватися електромережею. Проте сільський голова знехтував припис.

...Поки гонець із Бродецького добирався до райцентру, щоб повідомити про червоного півня (телефон у селі не працював), сільрада згоріла дотла. На попіл перетворилися всі документи. Врятувати вдалося лише прапор...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Фотофакт

На головному конвеєрі Львівського автобусного заводу знову закипіла робота. Вже наступного року на підприємстві планують скласти 1400 машин, що у півтора раза більше за нинішній показник.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Перспектива

Румунія стане ще ближчою

Завершується облаштування моста через річку Тису між селищем Солотвиним Тячівського району та румунським Сігетом. Мостобудівники закінчують укладання настилу. Впорядковуються й під'їзні дороги. Із введенням моста в дію тут буде відкрито прикордонний та митний пункти пропуску.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Комп'ютерний клас — кожній школі!

Під таким гаслом на Запоріжжі розпочато акцію, мета якої — дати можливість підростаючому поколінню оволодіти основами інформатики, а в недалекому майбутньому — і найсучаснішими інформаційними технологіями.

Після проведення тендеру на закупівлю комп'ютерної техніки для 430 класів визначилася її загальна вартість — 14 млн. грн. (удвічі менше, ніж передбачалося). Щодня на рахунок акції надходить у середньому 50 тис. грн. Сума благодійних внесків уже сягнула 1,3 млн. грн. Нині 30 шкіл регіону обладнано комп'ютерними класами, 25 з них — сільські.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

У Центрвиборчкомі

Жорсткі рамки для ЗМІ

Чесність і прозорість виборів лежить передусім на плечах засобів масової інформації, які повинні чітко дотримуватися вимог виборчого законодавства. Про це заявив Голова Центральної виборчої комісії України Михайло Рябець під час наради-семінару «Роль і місце ЗМІ у виборчому процесі». Голова ЦВК та члени виборчої комісії прокоментували учасникам семінару основні положення виборчого закону стосовно використання мас-медіа.

Отже, передвиборна агітація розпочнеться в Україні за 50 днів до виборів — з 9 лютого і дозволятиметься до 24 години 29 березня. Заборона на проведення агітації розпочнеться з 30 грудня — дня офіційного старту виборчого процесу.

Закон встановлює принцип рівних умов для всіх учасників виборчого процесу. Зокрема, всі друковані і електронні ЗМІ різних форм власності повинні встановити для всіх політичних партій, блоків чи кандидатів-мажоритарників рівну оплату за одиницю друкованої площі та ефірного часу. ЗМІ повинні визначити розцінки на політичну рекламу не пізніше 9 січня, і ці розцінки не повинні перевищувати плату за комерційну рекламу і не можуть змінюватися до виборів. Відомості про розцінки ЗМІ треба подати до ЦВК і їх буде опубліковано.

За рахунок коштів держбюджету оприлюднення передвиборних програм вестиметься у газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр», на державних загальнонаціональних каналах радіо і телебачення за жеребкуванням, яке пройде в ЦВК до 8 лютого. М. Рябець наголосив, що ведення передвиборної агітації за рахунок коштів виборчих фондів партій і кандидатів, тобто розміщення агітаційних матеріалів і передач, може відбуватися лише після укладання угоди між уповноваженою особою партії, блоку, кандидата у депутати та телерадіоорганізацією чи редакцією. Для зручності ЦВК розробляє зразки форм таких угод. Державним і комерційним ЗМІ, їх працівникам під час виборів забороняється у своїх матеріалах і передачах агітувати за або проти якогось кандидата, оцінювати їх програми.

Голова Центрвиборчкому наголосив, що новий виборчий закон надав ЦВК і окружним виборчим комісіям «дієві важелі впливу на порушників виборчого закону», зокрема і щодо ЗМІ. Аж до тимчасового призупинення рішенням суду діяльності ЗМІ за поданням ЦВК чи окружних виборчих комісій.

Оскільки серед майбутніх кандидатів у депутати буде чимало нинішніх високих посадових осіб, журналісти поцікавилися у Голови ЦВК, як тлумачитиметься і відрізнятиметься під час виборчої кампанії інформація про їх діяльність і прихована агітація. «ЗМІ в інформаційних програмах і матеріалах мають право лише інформувати про діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових осіб, народних депутатів, але без жодних коментарів, — сказав Михайло Рябець. — Тобто якщо журналісти висвітлюватимуть роботу Верховної Ради, її профільних комітетів, адміністрації Президента чи Кабінету Міністрів, місцевих органів виконавчої влади, не повинно бути будь-яких натяків, що от такі балотуються на виборах. У всьому світі на час виборчого процесу не призупиняється інформування громадян про діяльність органів влади».

Незабаром ЦВК створить спеціальну експертну раду, яка проводитиме моніторинг щодо відкритої і прихованої політичної реклами у ЗМІ під час виборчої кампанії.

Коментуючи прийнятий парламентом закон про телерадіодебати, Голова Центрвиборчкому заявив, що, на його погляд, немає підстав для підписання цього закону Президентом України. Оскільки у законі про телерадіодебати «більше емоцій, ніж правових положень».

Юліана ШЕВЧУК.

Звільнимо Україну від тютюнового диму!

«Яблуко» бореться за здоров'я нації та виступає на захист пасивних курців

За продаж неповнолітнім алкогольних напоїв та тютюнових виробів і паління у громадських місцях потрібно встановити сувору адміністративну відповідальність. Про це йдеться у поданому фракцією «Яблуко» проекті закону «Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Зокрема, законопроектом пропоновано суворо карати тих, хто, незважаючи на встановлену законодавством заборону, продає спиртні напої та тютюнові вироби неповнолітнім. Ці торговці повинні будуть сплачувати штраф — від десяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (неоподатковуваний мінімум —17 гривень). Предмети торгівлі та виручку, одержану від їх продажу, конфіскувати.

Не уникнуть відповідальності й ті бізнесмени, котрі зберігають або торгують алкоголем і цигарками на територіях закладів освіти, культури, спорту, у місцях проведення фізкультурно-спортивних змагань, гуртожитках або територіях, до них прилеглих. На таких ділків накладатимуть штраф від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі.

Крім того, передбачено «покарання гривнею» і любителів тютюну, котрі палитимуть на робочому місці, в закритих спортивних спорудах, на території закладів охорони здоров'я, освіти, культури, у приміщеннях органів державної влади чи місцевого самоврядування. Таких порушників каратимуть штрафом розміром від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після адміністративного стягнення, «тягнутимуть» за собою накладення штрафу на громадян уже розміром від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів.

Такі жорсткі вимоги продиктовані турботою про захист здоров'я так званих пасивних курців, котрі найбільше страждають від паління своїх колег. Адже вченими доведено, що тютюновий дим, який випускають курці у повітря, містить набагато більше токсичних речовин, ніж дим, що вдихається та видихається безпосередньо з цигарки. У результаті пасивні курці не з власної волі часто хворіють на різні хвороби, і на рак легенів також.

За оцінкою Американського агентства з охорони довкілля, смертність у США від спричинених пасивним палінням раку легенів і серцево-судинних хвороб щороку сягає 65 тисяч дорослих (активне куріння спричинює смертність 400 тисяч американців на рік). І це тоді як Сполучені Штати, на відміну від України, ведуть дійову боротьбу зі шкідливими звичками своїх громадян, зокрема тютюнопалінням.

В Україні смертність удвічі перевищила народжуваність ще в 1995 році, і з кожним роком ситуація погіршується. Як тоді, так і тепер головними чинниками смертності називають онкологічні захворювання, серцево-судинні хвороби, інші захворювання системи кровообігу. Найчастіше ці хвороби зумовлюються саме палінням і вживанням алкоголю.

«Яблуко» вважає, що такій ситуації слід рішуче покласти край. Ми вперто і бездарно боремося з наслідками, а не з причинами гіперсмертності, страшних хвороб населення України. Витрачаючи мільярди на охорону здоров'я, одночасно заохочуємо не відродження, а вимирання та вироджування українців унаслідок стимулювання державними чиновниками індустрії виробництва алкоголю і тютюну. Першою ластівкою у реальній боротьбі за життя і здоров'я українського народу була ініційована «Яблуком» заборона в Україні реклами алкоголю та тютюну на всіх рекламних носіях. Другою стане цей законопроект.

Ініціативу «Яблука» підтримала і коаліція громадських організацій та ініціатив «За вільну від тютюнового диму Україну», яка налічує 48 членів. У спеціальному зверненні, надісланому коаліцією групам і фракціям Верховної Ради, зокрема, зазначається: «Ми вважаємо, що на дотриманні статті 50 Конституції України та визнання світових норм із захисту прав людини необхідно заборонити забруднювати повітря тютюновим димом в усіх громадських місцях, зокрема у громадському транспорті всіх видів, підземних просторах, на транспортних зупинках, а також на робочих місцях. Забруднення повітря тютюновим димом у закритих приміщеннях має бути дозволено лише у спеціально обладнаних місцях для паління за умови, що туди не мають потреби заходити ті, хто не палить».

Михайло БРОДСЬКИЙ, співголова фракції партії «Яблуко».

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (УНІАН).

ПОСТАНОВА Верховної Ради України

Про прийняття у другому читанні проекту Закону про Державний бюджет України на 2002 рік

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Прийняти проект Закону про Державний бюджет України на 2002 рік у другому читанні, за винятком статей 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 17, 19, 22, 22^1, 23, 24, 25^1, 25^2, 25^4, 25^6, 25^7, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 38^1, 38^2, 42, 43, 44, 48, 49, 50, 53, 54^1, 55, які перенесено на третє читання.

2. Комітету Верховної Ради України з питань бюджету разом з Кабінетом Міністрів України доопрацювати проект Закону про Державний бюджет України на 2002 рік та внести його на розгляд Верховної Ради України у третьому читанні 20 грудня 2001 року.

При доопрацюванні врахувати додаткові доходи державного бюджету у разі внесення змін до законів з питань оподаткування, які збільшують надходження до Державного бюджету України на 2002 рік, та спрямувати їх на бюджетні програми в галузі охорони здоров'я, освіти, розвитку вугільної промисловості, дорожнього господарства, Збройних Сил України, підвищення рівня мінімальної заробітної плати відповідно до Бюджетних висновків Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
13 грудня 2001 року
№ 2877-III.

Заручники всезагального зубожіння

Презентацією прогресивних інформаційних технологій найпотужніших вітчизняних операторів зв'язку — «Укртелеком», УТЕЛ, ЮМС, «Київстар» — зустрічали волиняни представницьку делегацію на чолі з головою Держкомітету зв'язку та інформатизації Станіславом Довгим, яка відвідала край з робочим візитом.

Приїзд високих посадовців ознаменував урочисту подію для тутешніх зв'язківців. Адже сто років тому тодішнім луцьким справником К. Колюбакіним у древньому місті вперше був запроваджений телефонний зв'язок, першими користувачами якого стали найповажніші городяни. Відтоді минуло століття. І нині, за словами директора Волинської дирекції УДЕПЕЗ «Укртелеком» Володимира Кошлатого, в області налічується понад 155 тисяч абонентів традиційних телефонних послуг, працюють 400 телефонних станцій, впроваджується найсучасніший цифровий зв'язок. Особлива увага приділяється розширенню мережі в сільській місцевості. Обласна дирекція наступного року зобов'язалася встановити понад тисячу телефонів в селах краю. Водночас збільшується кількість універсальних телефонних карткових автоматів. Сьогодні їх встановлено майже в кожному населеному пункті — загалом 700. До речі, на Волині ці автомати дають більші доходи, аніж у середньому в державі. Дається взнаки вигідне прикордонне розташування області.

Волинська дирекція, до всього, ще й зробила новорічний подарунок мешканцям Луцька. З 15 грудня у місті впроваджується перехід на шестизначну нумерацію телефонного зв'язку, що дає змогу збільшити кількість абонентів.

На засіданні робочої групи, в якому взяв участь голова Волинської обласної ради Василь Дмитрук, власні побажання й зауваження висловили і представники компаній УТЕЛ, «Київстар». Керівник представництва «Київстар» Микола Косенко звернувся до Держкомзв'язку з проханням розібратися у спірному питанні, що виникло між українськими та польськими операторами мобільного зв'язку в прикордонних районах Волині.

Річ у тім, що закордонні сусіди всупереч домовленості перекривають власним телефонним мовленням український мобільний ефір на волинській території. «Ще за 25 кілометрів до українно-польського кордону клієнт, який розмовляє по «мобільнику», не знає, через кого йдуть платежі — через нашого чи польського оператора», — обурюється Микола Косенко. Він попросив голову Держкомзв'язку надіслати групу фахівців, щоб з'ясувати правові нюанси справи.

Доволі оптимістичним видався своєрідний звіт роботи у нинішньому році директора Волинської дирекції УДППЗ «Укрпошта» Ярослава Кравчука. Тутешні поштовики невпинно нарощують виробничі потужності. Порівняно з минулим роком цьогоріч обсяг письмових кореспонденцій збільшився на 15 відсотків, грошових переказів — на 26, інших послуг — на 47 відсотків. Впроваджені нові послуги на кштталт електронної пошти і переказу. Але на тлі цих здобутків простежується поступове зменшення прибутків. Головна причина — неплатоспроможність більшості краян. І саме пошта, яка є своєрідною кровоносною системою держави, поперед усіх є заручницею всезагального зубожіння.

Наприкінці засідання «круглого столу» голова Держкомітету зв'язку та інформатизації України Станіслав Довгий визначив пріоритети розвитку телекомунікаційних послуг. Наголосив на потребі залучення інвестицій для розширення тутешньої мережі цифрового зв'язку, простежив тенденції спеціальної транскордонної регіональної політики, на яку повинні орієнтуватися волинські зв'язківці. А насамкінець Станіслав Олексійович підписав із керівництвом області «Програму будівництва, модернізації та розвитку електрозв'язку Волині на 2002 рік».

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Проти податкового зашморгу для селян!

ЗАЯВА
фракції Соціалістичної партії України «Лівий центр — соціалісти і селяни»
від 18.12.2001 р.

Соціалістична партія вважає сільське господарство пріоритетною галуззю економіки України, послідовно виступає за всебічну економічну, правову підтримку селянства. Ми активно виступали проти податкового насильства над селом, були ініціаторами запровадження замість десятків податків і платежів єдиного фіксованого податку на землю. Цей крок був чи не єдиний за останнє десятиріччя, який якось допоміг утриматись селянам на плаву.

Та доморослі реформатори в особі «партії влади»: Аграрної партії України (М. Гладій), Народно-демократичної партії України (В. Пустовойтенко), Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) (В. Медведчук), «Трудової України» (С. Тігіпко), Партії зелених (В. Кононов), Партії регіонів (В. Семиноженко) — думають про своє. Після прийняття Земельного кодексу, зробивши землю товаром, вони взялися розробляти механізми обезземелення селянства. Під тиском західних хазяїв МВФ горе-реформатори задумали зруйнувати пільгове оподаткування агропромислового комплексу. Мотивація їхня така — держбюджет втрачає майже 7 млрд. грн. доходів, і тому в новому Податковому кодексі пропонується з 1 січня 2003 року повернутися до старої системи оподаткування. Державні рекетири хочуть в'їхати в податковий рай на аграрному возі, якого ще й на колеса не встигли поставити, осі змастити, і він так рипить, що аж душу рве!

Із запровадженням фіксованого податку село повністю не стало на ноги, бо пропрезидентські олігархи й надалі на ньому наживалися, штучно утримуючи ціновий диспаритет, завищуючи ціни на пальне і енергетику, одночасно занижуючи закупівельну ціну на хліб, соняшник, цукор, м'ясо.

Тепер їм і цього мало! Створюються умови для цілковитого банкрутства господарств, запровадження застави землі і скуповування її за безцінь новітніми калитками і пузирями — так званими новими українцями.

Агрореформатори забувають, що більшість розвинених країн дотують своїх селян, надають пільги в оподаткуванні. Ставка з податку на додану вартість у Польщі, Англії для селян нульова, а в країнах ЄЕС ця ставка на харчові продукти взагалі не перевищує 3—4%.

Фракція соціалістів рішуче виступає проти відміни єдиного фіксованого податку на землю, повернення до старої податкової системи, що означатиме остаточну загибель села, призведе до обезземелення селян, гострих соціальних конфліктів.

Ми пропонуємо суспільству конкретний шлях виходу з кризи аграрного сектору України. Мова йде про запровадження обмежень на ввезення харчових продуктів, надання пільгових довгочасних кредитів, підтримку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування. Це викладено в передвиборній програмі СПУ «Сім першочергових завдань з виведення економіки України з кризи».

Станіслав НІКОЛАЄНКО, перший заступник голови фракції.

Слобожанський колорит у світовому блиску

Інвестиції

Нещодавній візит до Харкова посла США в Україні Карлоса Паскуаля не був схожий на відомий в літературі приїзд ревізора у провінційне містечко. Навпаки, харків'яни, зацікавлені у співробітництві з американськими інвесторами, на нього чекали. Адже вже протягом двох років у Харкові реалізують програму «Харківське партнерство», яка дала змогу інвестувати в економіку міста близько 80 млн. доларів. Одним із підприємств, якому фінансова підтримка американського фонду «Вестерн НІС Ентерпрайз фонд» допомогла не втратити себе, є Харківський цегельний завод № 15. Він як філіал увійшов до ЗАТ «Слобожанська будівельна кераміка».

Завод було збудовано і розпочато випуск продукції ще п'ять років тому. В його урочистому відкритті брав участь Президент Леонід Кучма. Але незабаром обладнане за останнім словом техніки підприємство його творці самі й придушили, загнавши до боргової ями і ледве не пустивши з молотка. Директору заводу Володимиру Зінченку довелося рятувати своє «дитя» від цілковитого розорення, пройшовши не дуже приємну процедуру банкрутства, шукати інвестора, відроджувати виробництво. Змінивши державну форму власності на акціонерну, Харківський цегельний завод № 15 нині став філіалом головного підприємства в місті Ромни Сумської області. Вже сьогодні можна стверджувати, що створене завдяки американським інвесторам підприємство АТ «СБК» стало не лише найбільшим виробником небаченого раніше будівельного матеріалу в Україні, а й творцем нової галузі в економіці країни. Наближчими місяцями в Харкові стане до ладу завод з виготовлення облицювальної керамічної цегли, перша черга якої — 30 мільйонів штук. Проектна потужність заводу — 60 мільйонів, що разом з головним підприємством ЗАТ «СБК» зможе лише на 10% задовольнити потреби всієї країни. Мешканці найближчого до заводу харківського селища Сортировка, майбутні його працівники, нині знову в піднесеному настрої, в черговому очікуванні важливих гостей з ножицями в руках. Утім, хто цього разу приїде перерізати стрічку, вже мало кого хвилює. Всі одержимі однією метою — якомога швидше реанімувати завод і розпочати звичайне буденне життя з нормальним заробітком, з упевненістю у завтрашнім дні, яку так безглуздо втратили останнього десятиліття. А в тому, що він буде ліпший, ніж день сьогоднішній, не сумнівається ніхто — американці, на відміну від нас, як відомо, не звикли кидати гроші на вітер. Заробітна плата на підприємстві, як очікують, буде однією з найвищих у місті.

На відновлення першої черги заводу американський фонд витратить 1,5 мільйона доларів. Ці кошти буде спрямовано на придбання новітнього обладнання із Франції, Німеччини, Італії. А за рахунок прибутку ЗАТ «СБК» відновлять роботу самого підприємства. Термін окупності проекту — 2,5 року. Чистий прибуток становитиме 5 мільйонів гривень на рік, надходження до бюджету — 1 мільйон. Але все це за умови, якщо не знайдуться охочі ставити палиці в колеса ще не зміцнілого україно-американського дітища, яке, до речі, надасть нові робочі місця не лише харків'янам, а й мешканцям інших регіонів країни. Гра, як бачимо, того варта.

Звичайно, вкладаючи в цю нову для країни галузь чималі кошти, зарубіжний інвестор дещо підрахував: понад 200 підприємств цегляної індустрії, які є на сьогодні в Україні, випускають продукцію дуже низької якості. І лише п'ять із них спроможні виготовляти облицювальну цеглу загальноприйнятного світового стандарту. При цьому весь обсяг виробництва сучасних заводів становить лише 100 мільйонів цегли на рік за загальної вдесятеро більшої потреби ринку. Невже наші державні мужі самі не помітили, який привабливий і ласий шматочок віддали на відкуп іноземцям? Чи не означає це, що відтепер нині американські бізнесмени стають повновладними господарями виробництва елітної цегли в Україні та експлуататорами дешевої робочої сили? «Зовсім ні, — стверджує директор В. Зінченко. — Інвестор, скоріше за все, покладає на себе більшість тих проблем і турбот, які за розумного підходу держави ми давно вже мали подолати».

За словами Володимира Зінченка, **по-перше,** ми отримуємо обладнання, а точніше — завод під ключ, який самі запустити не в змозі з багатьох, не лише фінансових причин.

По-друге, вітчизняні споживачі, починаючи з будівельних компаній і закінчуючи приватними забудовниками, отримують будівельний матеріал, який виробляють з чітким дотриманням усіх технологічних вимог, що гарантують: будинок з нього простоїть 500 років. Директор зазначає, що зробити добру цеглу — дуже непроста справа, але ще важливіше забезпечити її якісну доставку. Тепер цеглу не скидатимуть, як ми звикли, на будівельному майданчику просто із самоскида, а доставлятимуть замовникові з неабиякою обережністю.

По-третє, ми нарешті будуватимемо і житло, і установи не лише красиві, архітектурно яскраво виражені, а й затишні, не шкідливі для здоров'я людини. Цивілізований світ, як відомо, давно відмовився від залізобетонних конструкцій і подібних будівельних матеріалів, екологічно небезпечних.

По-четверте, це й зайнятість населення, і пристойна за нашими мірками зарплата, і поповнення міського бюджету, і чимало інших аргументів «за».

А що втрачаємо? А, власне, нічого. Цеглу ніхто і нікуди не збирається вивозити, хіба що в разі, коли вона стане конкурентоспроможною на світовому ринку. Ціна на неї для вітчизняного споживача буде вдвічі-втричі дешевша, ніж на аналогічну найдоступнішу продукцію з країн Балтії. Не стоїть сьогодні й питання вивезення капіталу. Інвестор, як свідчить досвід роботи заводу в Ромнах, навпаки, зацікавлений залишати прибутки для розвитку виробництва з метою його повсякчасного вдосконалення. У планах інвестора також продаж акцій, насамперед — працівникам підприємств.

Хвилюватися, скоріше за все, треба про інше. Якщо обласна держадміністрація цілком підтримує цей проект, то деякі державні служби, схоже, мають намір чинити нові перепони підприємству, яке ще не випускає власної продукції.

Американська делегація на чолі з Карлосом Паскуалем побувала на цегельному заводі і переконалася у правильності вкладання коштів державним фондом. На підприємстві вже демонтовано старе і встановлено 30% нового обладнання, закінчено ремонт невиробничих приміщень, а головне, гостям показали готову продукцію ЗАТ «СБК», незамінну для тих, хто хоче будувати на віки.

Микола КОСИЙ,
Катерина ТИШКУЛ.

Харків.

Блакитний факел у закутку півострова

Майже мільйон гривень коштувало кримському бюджету відкриття в селищі Леніне першої пускової газорозподільчої станції. З появою нового енергооб'єкта вже потеплішало в 600 квартирах райцентру і лікарні. Завдяки введенню в експлуатацію ГРС оновлено п'ять котелень, що працювали на мазуті. А передноворічним дарунком мешканцям Ленінського району стане ще одна котельня — «Східна».

Оскільки новий бюджет автономії порівняно з нинішнім зросте на третину, уряд півострова запевнив що, тепер з'явиться можливість виділити понад 80 млн. грн. на капітальне будівництво. Це дасть змогу завершити спорудження газової розводки навіть у найвіддаленіших селах Керченського півострова. Газифікацію району плановано завершити за два роки.

Фотофакт

Щороку 15 тисяч таких автомобілів марки «Шкода» складатимуть на заводі у прикордонному місті Чоп, що на Закарпатті.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

Колонка оглядача

Хочеш бути багатим — не будь жадібним

Нарешті ми погодилися на те, що ціна прокачування однієї тонни нафти українською частиною трубопроводу «Дружба» для подальшої її подачі до терміналів глибоководного порту Омишаль у Хорватії становитиме 0,64 долара США за 100 кілометрів. Тим самим хай не де-юре, але де-факто Україна ввійшла до транс'європейського міжнародного консорціуму, який здійснює російський проект «Дружба—Адрія».

Суть його в тому, щоб відкрити доступ високоякісної сибірської нафти до споживачів не лише європейських країн, а й тих, які лежать по той бік Атлантичного океану, обминувши Босфорську протоку, чия пропускна спроможність давно вже не задовольняє товарні потоки країн Чорноморського басейну.

Досі за транзит тонни вуглеводнів на 100 кілометрів по нашій території в Європу ми брали 0,73 долара США. Росіян це влаштовувало і продовжує влаштовувати. Хоч далеко не факт, що саме така, доволі висока, ціна транзиту не призвела до будівництва обхідних нафтопроводів, один із яких — Суходольна—Родіонівська — у вересні цього року вже став до ладу. Та й на заході прокладка обвідної труби до країн Центральної Європи (через територію Польщі, нашого великого друга) будується повним ходом.

Східна обвідна гілка здатна перекачувати 25 млн. тонн нафти на рік. А це — 120—140 мільйонів доларів щороку, які вже ніколи не отримати Україні. Та й наш шматок «Дружби», можна сказати, ледве дихає, працює чи не на третину своєї проектної потужності. Через нього з Росії сьогодні йде лише 17 мільйонів тонн вуглеводневої сировини з майже 92 мільйонів тонн, нею експортованих. Решта — в обхід, в обхід нас.

Не ціною, а обсягами

Взагалі-то, всі хитрощі конкурентної боротьби зводяться до простої істини: виграє той, хто прибуток отримує не за рахунок високих цін, а за рахунок більших обсягів дешевих товарів і послуг. І проект з інтеграції трубопроводів «Дружба» й «Адрія» лише підтверджує цю істину. Російським його називають досить умовно. Адже його підтримали всі країни, а їх близько десятка, територією яких і піде сибірська нафта на берег Середземного моря. І всі на першому ж етапі переговорів погодилися з транзитною ціною в 0,64 долара США. Всі, крім України. А тим часом вже у перший рік здійснення проекту це додасть до нашої частини «Дружби» 5 мільйонів тонн нафти. Враховуючи відстань, вони з лишком перекриють втрачені нами на сході мільйони доларів США. В перспективі, термінали порту Омишаль прийматимуть для перевалки в танкери 15 мільйонів тонн.

Деякі аналітики висловлюють побоювання, що ці обсяги ввійдуть до вже перекачуваних нашим відрізком «Дружби» 17 мільйонів тонн за транзитною ціною в 0,73 долара США, а значить, Україна вкотре пошиється в дурні попри своє супервигідне географічне положення.

Але думаю, що в дурні ми шиємося зовсім з іншої причини. Через нашу жадібність. У великій економіці всюди діють ті самі принципи, що й у малій. І якщо іноземці сміються, зрозуміло — з відомим підтекстом, коли в наших готелях з них беруть за проживання у три-п'ять разів більше, ніж із нас з вами, але платять, то втрачати мільйони на транзиті через Україну ніхто не хоче. А наша міжнародна спекуляція на своїй географії вже дійшла до абсурду. Сьогодні, наприклад, доставка контейнера з Ізраїлю до Москви і навпаки через прибалтійські порти (навколо всієї матінки Європи!) обходиться ледь не втричі дешевше, ніж напряму, через Чорномор'я і наші на ньому вантажні термінали і нашу-таки територію.

Страждаємо від самотності та власної дурості

Скорочення транзиту сухих вантажів через Україну внаслідок надмірних цін та інших незручностей (тих самих простоїв через складнощі з оформленням відповідних документів на транзит) стало результатом спільних зусиль не лише наших портовиків та залізничників, а й митниці і, безумовно, податкової служби. Урвати своє від географії хочеться кожному. І добре було тільки самому. Але так не виходить. Від того й страждаємо.

Справа в тому, що транспортні системи передусім реагують на процеси глобалізації. І у великому світі, за межами України, всі міжнародні маршрути експлуатуються міжнародними консорціумами. Бо кожний відрізок будь-якого шляху сам по собі цінності не має. Він становить інтерес і може приносити прибутки лише в системі. Ну, і в якому міжнародному транспортному консорціумі бере участь наша люб'язна вітчизна-ненька?

У 1997 році в засобах масової інформації гучно дебатувалася тема про готовність однієї з найбільших у світі транснаціональних корпорацій «Шелл» викласти 1,5 мільярда доларів США за частину наших газопроводів. Крики «Не сміти розпродувати країну!» лунали з найвищих трибун. Що у менеджерів славнозвісної корпорації викликало лише посмішку. Знову-таки з відомим підтекстом. Така цифра й справді ними називалася. Але мова йшла не про купівлю-продаж, і навіть не про оцінку наших газоперекачувальних труб. Мова йшла про готовність «Шелл» інвестувати таку суму в складі міжнародного консорціуму в систему міжнародного транзиту газу. В тому числі й через територію України. А не викуповувати у нас трубу. Ну і що ми зробили, щоб стати рівноправною частиною такої системи? Ми залишилися в гордій самотності зі старіючими не щодними, а щогодини газопроводами.

Як кажуть, добрий початок — половина діла. І дуже хочеться, щоб наша згода на поставку нафти до Середземномор'я за ціною транс'європейського консорціуму стала першим кроком до повноцінного входження в нього. Безумовно, з усіма корпоративними правами, що з цього випливають.

Ігор НАУМЕНКО.

Орендувати землю — не «Поле» перейти

Порозумітися «в установленому законом порядку» немає, виходить, можливості

Аграрна реформа: наслідки

У степу за селом Новогніде охоронці тамтешнього ТОВ «Поле» силоміць виганяли із загінок непрошених трактористів-орачів. Сутичка ледве не скінчилася бійкою. А заїхали чужі трактори на поле № 7 на замовлення Миколи Лисенка та Миколи Бутенка. Перший у Новогнідому очолював колишнє КСП «Революціонер». Тепер створює власне господарство. А Бутенко вирішив забрати свій земельний пай з «Поля» і передати його в оренду Лисенку. А раз так, то треба готувати свою землю до зими. Як потім сказав нам Микола Лисенко, особисто він не сумнівається, що й інші «підуть за ним». Не менш як 250 із 496 пайщиків, мовляв, «уже дали згоду». То які, запитує, претензії?

Однак претензії об'явилися. Як от у Надії Сирик, котра в районну міліцію віднесла заяву: «Прошу з'ясувати причину самочинної оранки чужим трактором моєї земельної ділянки, яка знаходиться в полі № 7 під № 447 і за договором від 24.02.2000 р. на три роки передана мною в оренду ТОВ «Поле». Даний договір мною не розривався і розривати його я не збираюся». І вже ледве не сто збитих з пантелику людей, побігавши туди-сюди, слідом подали товариству письмові пояснення, що твердження, наче маємо намір припиняти договори на оренду наших паїв «Полем», треба вважати такими, що не відповідають дійсності».

На майдані біля сільради революція іде

Отака «революція» завирувала в колишньому КСП «Революціонер». І наляканих нею, смішно запевнити, тут справді вистачає. На майдані біля сільради то збираються «червоні», котрі аж бігом спішать з «Поля» і лають його останніми словами, то мітингують «білі», які обома руками за ТОВ «Поле» і заявляють, що «на нього молитися треба». Кінець-кінцем, хоч і не дві з половиною сотні, як казав Лисенко, а 63 землевласники Новогнідого, зметикувавши, що пристрастями обуха не перебити, подалися з позовами до суду.

Правильно, звичайно, вчинили. Але, думаєте, це людям допомогло?

Позивачі, кожен осібно, зажадали достроково скасувати договори оренди землі на тій підставі, що товариство, на їхню думку, не повною мірою виконує умови договорів (люди дійшли висновку, що отримали меншу, ніж було обіцяно, орендну плату). Та ще й не сплатило земельні податки, хоч це «також товариству записано».

Так от, суд, розглянувши заяву лише одного, першого, позивача Володимира Савчука, замість внести ясність, і всіх решту 62, і ТОВ «Поле», мов угрів по голові. Ще дужче «затуркав». Ні, стосовно оплати, і податків суд з'ясував, що немає чого на «Поле» нарікати. У грошовому вираженні — еквівалентно півтори тонні пшениці 3 класу, що передбачено договорами, — на кожен пай нараховано 645 гривень. Але читаємо в ухвалі головне: шановному Володимиру Савчуку в позові відмовлено, оскільки обома сторонами не було, як того вимагає Закон «Про оренду землі», оформлено сам договір. Це й дало змогу суду визнати його таким, «що неукладений».

Закон передбачає нотаріальне посвідчення договорів оренди. А відомим указом Президента від 3 грудня запроваджено спрощений порядок реєстрації — органами місцевого самоврядування. Згідно зі згодом прийнятим Кабміном рішенням, досить реєстрації сільською радою. Чим ТОВ «Поле» і обмежилося. А тепер з'ясовується, що городило город, городило — і все марно. Авторитетні юристи правда, заперечують. Кажуть, що суд трохи наплутав: якщо договір втілювався, він уже має юридичну силу. Бо що так виходить? Майже два роки ТОВ «Поле» орендувало землю у селян, не маючи на це жодних прав? І що неначе жодних реформ тут не відбулося, отож тепер починай все спочатку, чи як?

У дивному становищі опинилися і мешканці Новогнідого, і «Поле» разом з ними. Адже порозумітися «в установленому законом порядку», що було б найліпше, немає, виходить, можливості...

Зроби добро, матимеш халепу

«Поле» з'явилося в Новогнідому ще до проголошених аграрних реформ. Тоді, коли тамтешнє КСП «Революціонер» дихало на ладан. П'five років люди зовсім не одержували зарплати. Добряча третина колишніх колгоспників вже й не працювала в КСП — поволі привчалася жити з присадибних ділянок. Дніпропетровська фірма на чолі з Миколою Теслюком, що не без успіху займалася заготівлею, переробкою і збутом сільгосппродукції, саме шукала постійного партнера-виробника на селі.

— У нас була програма серйозного довготермінового інвестування агросектору, — розповідає Микола Миколайович. — Залишалося лише запропонувати її діловим і надійним людям. От із Синельниківського району й покликали: «Давайте до нас». Ми поїхали, подивилися і вирішили: чом би й ні?!

Що фірма Миколи Теслюка йшла в Новогніде не на один день, свідчить протокол намірів співробітництва, укладений з КСП. ТОВ «Поле» зобов'язалося, взяти в оренду земельні ділянки всіх, хто побажає тут мати справу з інвестором. Три роки зберігати традиційні для господарства напрями виробництва та робочі місця. Нікого тобто не звільняти. А ще — погасити заборговану КСП зарплату...

Торік у лютому практично всі і зголосилися на умови, запропоновані «Полем».

Далі стосунки селян з орендарями складалися нерівно. Виною тому була передусім не найкраща спадщина, що дісталася від КСП. Боргів у бюджет і численним кредиторам — по самісіньку зав'язку. Брати їх на себе — свідомо спускатися на дно. Сільчани «зорієнтувалися» і мерщій розібрали корів по дворах — в рахунок невиплаченої зарплати. Тому «Поле» відмежувалося від КСП, на чолі якого залишився Микола Лисенко — розпоряджатися майном і погашати борги.

— А ми тим часом купили техніку, бо на нікудишню колгоспну надіятися просто не могли, — розповідає Микола Теслюк. — Витратили одразу майже три мільйони гривень.

Отож ТОВ «Поле» й поготів не сподівалося, що знайдеться, однак, група людей, котра «віддячить» майже бунтом. Який не вщухає, а навпаки загострюється. Уже бо пішли чутки, наче «суд так розсудив, що «Поля» в нас, немов не було й немає, а чи залишиться та буде — це ще ми побачимо».

Микола Теслюк не заперечує, що становлення нового господарства, не всім до вподоби. Того-таки Миколу Бутенка, про якого згадувалося вище, хоч і «за згодою сторін», але з ініціативи ТОВ таки звільнили з роботи. Не усвідомив чоловік, що колгоспна вольниця минулася. Що «Поле» регулярно виплачує зарплату, проте лише справді зароблену.

Доярок залишили без роботи, тимчасово. Запропонували їм інші робочі місця. А поки що почали створювати виробничу базу, щоб закупляти високопродуктивних корів та свиней.

Мала купа — давай ще

Чому зчинилася в Новогнідому «земельна революція», суджень та висновків вистачає. Але почнемо з причини, на яку послалися 63 позивачі до суду. Усі вони вимагають відшкодувати з відповідача нібито не доплачену їм орендну плату за земельні наділи.

Суд, нагадаємо, факту недоплати не встановив. Одержали стільки, скільки передбачено договором, — і крапка. Хоча тут якраз можна сперечатися. У грошовому вираженні 645 гривень за 8 гектарів — таки мало. Земля, дуже, подорожчала і дорожчає далі. Тим паче що вирахували прибутковий податок та інші платежі. Отож «готівкою» залишилося 459 гривень. У натурі вийшло 550 кг пшениці і 800 кг ячменю...

А тепер треба знати, що в договорах, укладених «Полем» із селянами, є такий пункт: «У разі потреби, за домовленістю сторін, розмір, порядок та умови сплати орендної плати можуть змінюватися, що встановлюється додатковою угодою». Але «полюбовно» з'ясовувати стосунки ніхто й не збирався.

Микола Лисенко, який встиг «покінчити» із залишковим КСП, заснувавши недавно його правонаступником фірму «Фенікс», а заразом і власне селянсько-фермерське господарство, категорично не згоден, що це він зчинив переполох. Але пояснити нам, кореспондентам, ситуацію погодився. На його переконання, ТОВ «Поле» елементарно обдурило і продовжує дурити селян — от і результат. Недоплачена орендна плата — це ще не все.

— Бо як інакше, коли зерно, — каже раптом від себе пенсіонер Іван Хоменко, один із тих, хто підтримує сьогодні Лисенка, — яке «Поле» видало на паї, ще й нікудишнє — його навіть кури не клюють...

З цього приводу тут нині теж справжня трагедія: млин не бере молоти на борошно «орендну» пшеницю. Зерно зіпсоване — і квит.

— Та тільки я тут щось не розумію, — заперечує Ірина Євницька. — Одержувала разом з матір'ю, то мою пшеницю взяли, і я змолола борошно, з якого печу тепер чудовий хліб, а маму завернули... То брехня все це, вважає жінка, що зерно негодяще. Млин свого часу приватизували Лисенкові люди, от вони на його «млин» тепер і ллють воду. Аби налаштувати село проти «Поля». А шкода. «Мій чоловік, — продовжує Євницька, — працює в товаристві. І я, і він задоволені сповна: є робота і зарплата, порядок і спокій. Люди, себто інвестори, прийшли до нас з добрими намірами, стараються, аби ми полюдськи стали нарешті жити, та комусь муляють і заважають — хіба не ясно?».

Але в Миколи Лисенка є й інша версія тутешніх «боїв місцевого значення». Насамперед терпіння в людей луснуло й від того, каже він, що «Поле» не вертає, як обіцяло, заборговану зарплату. Заборговану, нагадаємо, ще КСП, яке він, Лисенко, мав честь очолювати. На цей рахунок у Новогнідому теж гніву вистачає — аж кипить. Селяни навіть апелювали до суду. І ось що цікаво: суд зобов'язав відшкодувати борги правонаступника КСП фірму «Фенікс». Яку очолює, якщо ви не забули, той-таки Лисенко. А лукавить Микола Григорович ще й ось чому: «Поле» за півтора року погасило понад половину заборгованих виплат селянам. Що в селі, уявіть собі, добре відомо усім: ніхто й не заперечує, що «поволі пагасили»?

Однак у Лисенка негайно знаходиться нова претензія: тим само протоколом намірів інвестори зобов'язувалися нікого не звільняти з роботи — а як насправді, ви цікавилися?

Село воістину обурюється: он доярки залишилися без роботи, бо корівники спорожніли. Означки, що ТОВ заходилося готувати приміщення для утримання племінної худоби, для багатьох не аргумент. Півсела безробітних — це ж бо не жарт!

Але скрупульозно вивчаємо документи відділу кадрів за два останні роки і... нічого не розуміємо. Крім згаданого раніше Миколи Бутенка, жодного більше не звільнено тут з ініціативи товариства. Зате за власним бажанням — скільки завгодно. Може, хитрість це — власні бажання? Але ж тим часом «Поле» потерпає від нестачі робочих рук. Висять оголошення, що потрібні механізатори. Свої трактори стоять, а наймають чужих. Несучи додаткові збитки, ТОВ бере на роботу й сезонників із Західної України. В овочівницьку бригаду, приміром, 50 «наймали». На загальногосподарські роботи ще 25, також із сусідніх областей. А нині в Синельниківський центр зайнятості подано заявку на 65 вакансій, претендентів на які з місцевих не знаходиться.

— Ми зіткнулися з ситуацією, яку, на перший погляд, важко збагнути, — каже Микола Теслюк. — Гукаємо до роботи — мало хто хоче. Чи не в кожного тепер по дві корови, а Синельникове поруч: ліпше торгувати молоком і щодня мати свіжу копійку, ніж чистити ті ж буряки. А комбайнер Сергій Дацун, що заробляв улітку по 2 тисячі гривень на місяць, й поготів «за згодою сторін» став на облік безробітних: одержує там тимчасово ледве не 80 відсотків від останніх заробітків і... жодних проблем. Зате в нас їх по зав'язку...

Воістину, і сміх, і гріх: безробіття там, де роботи повно.

Крок уперед, два кроки назад

Край того поля, на якому сталася сутичка, зустрічаємо тракториста Олексія Загвоздкіна.

— А ви, мабуть, марно, — каже він нам несподівано, — переймаєтеся перипетіями в Новогнідому. Придивіться, хто кинувся судитися з «Полем». Головним чином пенсіонери. І для них Лисенко, якщо хочете знати, ніякий не «поводир» — для них він наче знак того, що повернеться колгосп. От і вся причина. А інвесторам спасибі треба казати. Адже ніякого майбутнього у нас практично не було, а тепер воно є. Я вже не переживаю більше, як житиму далі. З ранньої весни і до цього часу одержую на місяць 600 — 800, а то й тисячу гривень. Але працюю в поті чола, як вимагають, це правда. А як інакше? Про «аби день до вечора» пора забувати. Повертати голоблі назад — означає знову бідувати і вирощувати вищі за себе бур'яни, які буяли останніми роками в колгоспі.

Схоже, справді каламутять Новогніде таки умисно. Яке непорозуміння не бери, не видно й натяку, щоб його намагалися з'ясувати «мирним шляхом». Районна влада також, мов сторонній спостерігач. Розібратися з млином, який бракує «орендну» пшеницю особисто обіцяв, скажімо, начальник райсільгоспуправління Микола Малюков. Однак чекають його, виглядають у селі досі. Або таке: уже суд підтвердив, що ТОВ «Поле» сплатило земельні податки за власників паїв, а сільрада розіслала усім сільчанам поіменні нагадування, наче людей ошукали.

То ми не виключаємо, що все це чиниться й задля того, аби відволікти увагу, упереджено пригасити ще один неминучий скандал, який вочевидь назріває в селі. Йдеться про розпайовання майна колишнього КСП. Останній раз на загальних зборах про це говорили в жовтні 1999 року. Тоді й було оголошено народу, що якщо «вирахувати заборгованість з обов'язкових платежів і суми кредиторської заборгованості», то вартість решти майна, яке й має скласти «майновий пайовий фонд КСП», становитиме аж... 231 гривню. Оце їх тільки й можна ділити! І не знали люди, сміятися їм чи плакати.

— Але з того часу багато води стекло, — каже інженер-механік Михайло Мицик. — Бюджетні борги держава списала, строки позивних претензій щодо повернутих позичок минули, і чимало майна, раніше обтяженого борговими зобов'язаннями, вивільнилося. То де воно? Ліквідаційна комісія на чолі з Лисенком мовчить, мов води у рот набрала.

Михайло Степанович та ще вісім його однодумців повідомили сільського голову Валерія Фурманова про утворення ініціативної групи, яка «згідно» з постановою Кабміну «Про врегулювання питань щодо забезпечення захисту майнових прав селян у процесі реформування аграрного сектору економіки» вимагає звіту на загальних зборах про долю майна, яке залишилося після реформування КСП «Революціонер». І що ж голова? Відповів, що «у разі сумніву та з метою детальнішого бухгалтерського підрахунку ви можете звернутися до незалежних аудиторів».

— А наші недобрі підозри небезпідставні, — підводить риску Михайло Мицик. — Другу тракторну бригаду з мехтоком зрівняно з землею, продано цілий комплекс приміщень другого відділку, майже все на центральній садибі. І тишком-нишком, без оголошення аукціонів чи конкурсів. І кому завгодно — аби тільки не ТОВ «Поле».

— Хоч тут, — продовжує Михайло Степанович, — і без законів ясно, що варто зберегти виробничі потужності, створені селянами, для себе. Розпаювання землі без майнової реформи — ось що насправді найстрашніше для людей. Земля є, а ти на ній як без рук. «Поле» до нас горнеться, а ми йому — попередження, що має звільняти комусь продані господарські споруди і приміщення. Ну чисто подуріли в Новогнідому, не інакше...

— Хоч як гірко, але це правда, — підтверджує генеральний директор ТОВ Микола Теслюк. — Ми по-сучасному обладнали корівники та свинарники для майбутнього поголів'я, а також цех приготування кормів. Так спочатку нас «відрізали» від водогону — мусили власну свердловину пробивати. А тепер і зовсім почали демонтувати устаткування. Бо наказано вимітатися геть, оскільки комплекс продано іншим.

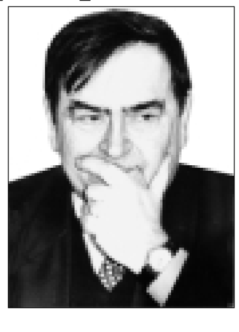
Жах! Наслідки такої, даруйте, «реформи» будуть трагічніші, ніж недавня деколективізація. І знову постраждають бідні сільські люди. У такій «реформі» вони не перші, а крайні.

Анатолій ПОНОМАРЕНКО;
Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Сільчани «зорієнтувалися» і мерщій розібрали корів по дворах — в рахунок невиплаченої зарплати

«Рада Європи дивиться на проблему не крізь ті окуляри»

У Києві цими днями перебувала делегація групи дружби «Франція—Україна» Сенату Французької Республіки. Сенатори мали зустрічі з керівництвом Верховної Ради, МЗС і уряду загалом, в адміністрації Президента. Кореспондент «ГУ» поставив кілька запитань керівникові групи Патрісу ЖЕЛЯРУ:

— Що з почутого вами від високопоставлених українських посадовців видається найважливішим?

— Гадаю, найважливішим було їхнє ставлення до європейської інтеграції України. Деякі речі для мене прояснилися. Наприклад, що одного дня Україна таки приєднається до Європейського союзу.

— На чому ж грунтується ця впевненість?

— Усі наші співрозмовники говорили про європейський вектор і європейський обов'язок України.

— Але існує думка, що українські євродекларації зазвичай розходяться з конкретними справами…

— Справді, в минулому були коливання щодо планів ЄС стосовно України і України стосовно Євросоюзу. Але останнім часом справи дещо прояснилися.

— Значно частіше за парламентаріїв з Парижа до Києва приїздять представники організації «Репортери без кордонів». Вони, як правило, критикують Україну за ситуацію зі свободою слова. Що ви про неї думаєте?

— Думаю, вона розвивається у правильному напрямі. Нині ця ситуація є прозорішою, чіткішою і визначенішою, ніж, наприклад, два роки тому.

— В Україні має місце дискусія щодо доцільності ратифікації Європейської хартії мов національних меншин або регіональних мов, підписаної у рамках членства в Раді Європи. Здається, цей документ відмовляється ратифікувати Франція?

— Так, Франція не ратифікувала цю хартію. І щодо неї ми маємо приблизно таку само позицію, що й Україна. Це, серед іншого, є тим, що нас об'єднує. Мені здається, що Раді Європи важко буде покарати Україну лише через те, що вона не ратифікувала цю конвенцію.

— Але Парламентська асамблея Ради Європи тисне з цього приводу на Україну, проте не зачіпає Францію. Чому?

— Це нормально, Франції ніхто ніколи не робить жодних зауважень (сказано напівсерйозно. — **Авт.**). Хочу вас запевнити, що об'єктивно Франція є вашим союзником у цьому питанні. І можу сказати, що Рада Європи дивиться на цю проблему не крізь ті окуляри. Бо, наприклад, Угорщина може легко ратифікувати документ, і це зрозуміло, оскільки там узагалі немає ніяких регіональних мов чи мов нацменшин. Так само немає в цьому труднощів для Німеччини чи Польщі. Але в деяких інших державах, де є регіональні мови чи мови нацменшин, постає проблема з національною єдністю. Отож треба шукати шляхи для встановлення рівноваги між цими двома аспектами. А вимагати того, аби в судах дебати обов'язково проводилися двома мовами або щоб друга мова обов'язково викладалася на рівні вищої освіти, — це, на мою думку, занадто.

Інтерв'ю взяв
Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Співробітництво потребує динаміки

(Початок на 1-й стор.)

Плановано пожвавлення контактів у реалізації спільних проектів, насамперед у сільгоспмашинобудуванні — у Чернігові, Рівному, Одесі запрацюють спільні підприємства. Найближчим часом після узгоджень буде підписано низку договорів, що поліпшить тарифну, митну політику, розв'яже наболілі питання фінансових розрахунків.

А. Кінах зазначив, що на подальших переговорах ітиметься і про борги українських суб'єктів господарювання перед білоруськими. «Сподіваюся, ми знайдемо оптимальне вирішення цієї проблеми», — підсумував він.

У вівторок у Чернігові відбувся також Україно-білоруський бізнес-форум. У його роботі взяли участь урядові делегації обох країн.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Палестинський лідер Ясір Арафат вітає знаком перемоги учасників мітингу, що відбувся в місті Рамалла. Арафат, однак, стикається нині з політичними труднощами. Багатьом палестинцям не сподобався його заклик до припинення терористичних актів проти Ізраїлю. Опитування показують, що ініціативою Арафата невдоволена половина всього населення автономії.

Фото АП.

Курс на принциповість

Напередодні Дня дипломата проаналізувати проблеми становлення та розвитку української дипломатії зібралися вчені мужі, студенти та діючі представники цієї елітної професії. На організованій МЗС України, Дипакадемією та Інститутом міжнародних відносин науковій конференції «Десять років досвіду двосторонніх відносин» відзначалося, що минуле десятиліття для наших дипломатів було вельми динамічне і насичене.

Ще б пак! «З маріонеткового додатку відомства на Смоленській площі» в Москві українське Міністерство закордонних справ у терміновому порядку, буквально за якихось кілька місяців мусило перетворитися на повноцінне зовнішньополітичне відомство нової європейської держави. Центральний апарат МЗС разом із закордонними представництвами при ООН в 1991 році налічував 156 співробітників, з них — 97 дипломатів. Через десять років по-тому в ньому працюють уже 768 співробітників, з яких 462 є професійними дипломатами. Нині Україна має 92 диппредставництва за кордоном.

Безперечно, за такої динаміки розвитку відомства не обійшлося без помилок. Згадувалася на конференції й сумнозвісна багатовекторність, значень і визначень якої було більше, ніж векторів. Цікаво, що в перекрученні світлого поняття багатовекторності звинуватили журналістів. Щодо сучасної зовнішньої політики нашої країни, то, на думку Надзвичайного та Повноважного Посла України, професора Дипакадемії, колишнього заступника директора ЮНЕСКО Юрія Кочубея, вона має бути розумна і принципова. Хоч би як важко це було.

Яна СТАДІЛЬНА.

Популярні, але не обов'язкові

«Голос України» продовжує низку публікацій про закордонну практику проведення теледебатів. Як з'ясувалося, цей різновид передвиборної агітації досить популярний. Проте жоден закон не зобов'язує кандидата брати участь у теледискусіях і тим паче не передбачає будь-яких санкцій до теле- чи радіокомпаній, які відмовляються організовувати такі зустрічі.

***

Теледебати у США — це один з найяскравіших моментів передвиборної кампанії. Щоправда, в цій країні, як повідомили «ГУ» в центрі інформаційних ресурсів американського посольства, вони проводяться лише за участю кандидатів у президенти та віце-президенти. Під час парламентської передвиборної кампанії дебати не проводяться. Перші теледебати у США відбулися 1960 року. Тоді шанси Джона Кеннеді та Річарда Ніксона були рівними. Багато хто вважає, що саме перемога на теледебатах молодого та телегенічного Кеннеді над похмурим Ніксоном додала йому необхідний мінімум голосів. Відтоді «телебої» між кандидатами надзвичайно популярні. Так, останні дебати Ела Гора та Джорджа Буша транслювалися через Сі-ен-ен на увесь світ.

Однак закону, який регулював би проведення теледебатів, у США немає. У 1987 році було створено незалежну комісію з президентських дебатів. Саме ця комісія обирає кандидатів для їх проведення. За правилами в теледебатах можуть брати участь лише два кандидати. Це зазвичай головні претенденти на президентський чи віце-президентський пост, яких визначає комісія.

***

Теледебати в Польщі не є обов'язковим засобом передвиборної агітації. Як показує практика, їх проводять лише під час президентських виборів — між двома кандидатами, що вийшли в другий тур. Щоправда, востаннє у Варшаві теледебати відбувалися в 1995 році — між Лехом Валенсою та Александром Квасневським. На президентських виборах 2000 року Квасневський переміг вже у першому турі, тому в подальших дискусіях не було потреби.

Як повідомили в Посольстві Республіки Польща, питання надання ефірного часу претендентам на крісла в польському Сеймі та Сенаті регулює окремий розділ Закону про вибори. Політпартії, передвиборні коаліції чи окремі кандидати можуть купувати ефірний час на громадському чи комерційному телебаченні. Крім того, центральні та регіональні теле- та радіокомпанії зобов'язані безкоштовно надавати час для їхньої агітаційної продукції. Для кандидатів у Сейм він обмежується 15-ма годинами на громадському телебаченні (протягом усієї передвиборної кампанії) та 30-ма годинами на громадському радіо. Регіональні теле- і радіокомпанії зобов'язані безкоштовно надати кандидатам 10 та 15 ефірних годин відповідно. Цей час розподіляється серед усіх учасників передвиборного марафону.

Цікаво, що телекомпанія не може відмовити в показі рекламного ролика кандидата навіть у разі, якщо він відверто ганьбить суперника. Заборонити агітаційну продукцію з етичних міркувань може тільки суд, який за спеціальною спрощеною процедурою протягом кількох днів розглядає скарги кандидатів на недозволені методи передвиборної агітації.

Хроніка. Факти. Події

Вашингтон

День патріота

11 вересня (починаючи з 2002 року) в США святкуватимуть як День патріота — на вшанування пам'яті загиблих унаслідок терактів у Нью-Йорку та Вашингтоні. Щороку цього дня президент США видаватиме прокламацію про вшанування загиблих, а по всій країні відбуватимуться жалобні заходи.

Богота

ФАРС напали на в'язницю

Одна із в'язниць у колумбійському штаті Какета зазнала нападу лівих екстремістів. Її атакували близько 200 бойовиків повстанського угруповання «Революційні збройні сили Колумбії» (ФАРС). Штурм відбили солдати урядових військ та охоронці в'язниці.

Алмати

Військові США у Киргизстані

Перші 150 військовиків ВПС США прибули до міжнародного аеропорту столиці Киргизстану «Манас», де базуватиметься частина військової техніки, залученої до антитерористичної операції в Афганістані.

Брюссель

Обмінялися термінами

Фінляндія обмінялася з Німеччиною термінами головування в Євросоюзі. Тепер Фінляндія головуватиме в ЄС у другій половині 2006 року, а Німеччина — у першій половині 2007-го. Причиною такого обміну стали вибори, які припали в обох країнах на термін головування в ЄС. Угоди про обмін досягнуто на саміті Євросоюзу в Брюсселі.

Катманду

Наступ на свободу слова

Власників двох найбільших газет Непалу заарештовано поліцією Катманду. Вони стали першими журналістами, затриманими владою в період оголошеного в країні чотири тижні тому надзвичайного стану.

Пекін

Перейшли на посилений режим служби

У столиці Китаю поліцію переведено на посилений режим служби. Поліцейські пости на вулицях Пекіна посилено, до міста введено додаткові підрозділи поліції та армії. Такого заходу вжито у відповідь на серію терактів, здійснених останніми днями в низці провінційних міст КНР.

Канберра

Заворушення в таборі біженців

В Австралії в одному з таборів для біженців та нелегальних мігрантів розпочалися заворушення. Повсталі нелегали пляшками із запалювальною сумішшю підпалили 15 будівель на території табору. Зареєстровано кілька сутичок із поліцією.

Женева

Потепління спричинить шторми?

У столиці Швейцарії відбулася конференція Світової метеорологічної організації. Вчені дійшли висновку, що потепління на планеті призведе до збільшення кількості штормів та зростання їхньої руйнівної сили, а також посух та інших аномальних погодних явищ.

Фотофакт

Цей вояк антиталібівського фронту позує на фоні розбитого танка біля вже всесвітньо відомих печер Тора-Бора. Однак досі нікому не вдалося «підбити» головного їхнього мешканця — Усаму бен Ладена. Вчора заступник міністра оборони США Пол Вульфовіц зізнався: «Ми не знаємо, де він зараз і куди прямує». Чиновник висловив припущення, що терорист номер один загинув у глибині однієї з печер.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

В державах, де є мови нацменшин, постає проблема з національною єдністю

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Не можемо піднятися з колін

Так і живемо

Дивлюся я на цей світ і страшно стає. Навколо купи-продай, кожний під себе гребе. Про яку правду, дружбу чи честь можна казати? Хіба що мріяти.

У далекому 1986 році ми жили у Прип'яті. Поїхали з рідного міста, залишивши все нажите роками. І що найстрашніше — втратили здоров'я.

Ми, мешканці Прип'яті, також трудилися у ті чорні дні, як і ліквідатори. Ставши інвалідами Чорнобиля та отримавши статус «евакуйованих», ми не маємо права на безплатний проїзд у транспорті, не отримуємо компенсації за втрату здоров'я. Мізерної пенсії не вистачає. Компенсацію на харчування затримують місяцями. Адже щоб продовжити життя таким людям, потрібно забезпечити повноцінне харчування. А що ми їмо? Картопля та морква. Здоров'я втрачається, а лікуватися немає за що.

Минуло стільки років, а ми й дотепер не можемо піднятися з колін. Були б сили, ми б працювали не покладаючи рук.

Бюрократам не потрібні такі, як ми та мої діти. Держава хоче позбутися нас, як баласту.

Галина ПОЛУЯН.

Чернігів-32.
Деснянського району.

Захист небесний, захист земний

Дерево життя

Третє покоління, тобто бабусі та дідусі, передають онукам таланти і здібності, манери поведінки, інтелектуальний потенціал.

І діють на життєву програму. До речі, події в житті предків третього покоління дуже впливають на події в житті внуків.

Бабусі та дідусі виробляють, як то кажуть, ввімкнення основного ритму долі, куди ми спрямовані за генетикою: або до вибору кращих форм майбуття, або до виправлення помилок минулого, або на здійснення їхніх надій. Чи на повсякденне життя. Тобто в нас у долі може виявитися один із чотирьох варіантів. Цей хрест діє й на рівні тіла. Бабусі та дідусі передають онукам свої хвороби.

Генетична програма третього покоління буде складнішою, фатальнішою, жорстко поставленою, якщо в роду у трьох поколінь був однаковий день народження, навіть один календарний місяць, а не лише знак Зодіаку. Це означає, що з покоління в покоління передається одна й та сама програма, яка не відбляється і не стирається, а посилюється. Вважається, що це найсильніший за програмою рід.

Істинні перші хранителі — це наші дідусі та бабусі. Постає питання: а якщо до миті народження дитини третє покоління померло? Тоді захист більше небесний, ніж земний.

Коли у вас народився первісток

Якщо у вашій сім'ї тільки два хлопчики, то старший на молодшому завжди самостверджуватиметься. Але той, хто більше схожий на маму, і буде лідером.

Якщо за парної кількості дітей у сім'ї всі хлопчики, вони послідовно відповідатимуть один за одного в житті. Від помилок чи досягнень старшого брата залежатиме життя наступного. Небажано, якщо в сім'ї два хлопчики. Краще народити третю дитину.

У дівчаток те саме відбувається у разі непарної кількості сестер. А якщо в сім'ї четверо дітей і двоє з них — дівчатка, життя в них буде усталеніше й щасливіше, ніж у їхніх братів.

Якщо хлопців у сім'ї непарна кількість, то в них буде активна життєва позиція. З трьох братів найдудачливіший — молодший.

А ось якщо у вас одна дитина, то вважалося, що вона розплачуватиметься за гріхи всіх своїх предків до сьомого коліна.

Підготувала Ірина ВАСИЛЬЧЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

«Хочеться прихилити дітям неба...»

Інші

П'ять секретів Жанни Фалко

Клеванська школа-інтернат для дітей з вадами зору на перший погляд нічим не відрізняється від інших шкіл. Діти такі ж допитливі, рухливі й гамірливі. Але на кожному — окуляри. Звідси — й умови навчання, спеціальні підручники. Є в інтернаті і свої секрети...

Секрет перший: Поцілунок для Вітька

У школі-інтернаті мало місцевих — переважно діти з різних районів Рівненщини та сусідніх Волинської і Тернопільської областей. Тож природно, що скучають за домівкою та рідними, бо хоч би як привітно ставилися до дітей вчителі та вихователі, материної ніжності вони не замінять.

— Особливо важко адаптуються першокласники, — розповідає директор Жанна Фалко.

І наче почувши її слова, до кабінету зайшов першокласник Вітько Мичко. Привітався, попрямував до Жанни Василівни. Жінка пригорнула хлопченя, поцілувала в щічку, шепнула щось ласкаво на вушко, після чого він пішов на урок.

— І так щодня, — усміхнулась Жанна Фалко.

Секрет другий: У мене немає подруги

— зізналася п'ятикласниця Наталя Шимко. І стільки суму відчула в її словах, що вкотре подумалося: чому доля так жорстоко обійшлася з дівчинкою, вділивши їй так багато недуг? Лише після того, як школу відвідали норвежці і подарували їй слуховий апарат, а також після кількох вдалих операцій на очах, Наталя трішки повеселішала, спілкуватися з однолітками стало легше.

І все-таки подруги, якій довірила б свої таємниці, мрії, у неї поки що немає. Тож усі свої враження, переживання, почуття вона переносить у малюнки, як робила це мамина приятелька — сарненська художниця.

Одного разу Жанна Василівна Наталчині малюнки надіслала на виставку «Повір у себе». Їх помітило журі: дівчинка в нагороду одержала путівку в «Артек». Тепер море, гори, сонце, артеківці оселилися в її малюнках.

Секрет третій: Богдан-історик

— Досі я працювала у звичайній школі, — розповідає Жанна Фалко. — Тут усе інакше. Хочеться дітям, які далеко від дому, неба прихилити. Тим паче коли дивишся, яких зусиль через поганий зір коштують їм нових знання.

Зарубіжні гості, відвідавши одного разу школу, були вражені тим, як читав Олег Чернега. Однією рукою він притримував окуляри, в яких зламалася дужка, другою — лупу, через яку намагався розібрати текст.

— Коли вдома був на канікулах, ненароком поламав окуляри, — пояснив Олег, який, на жаль, бачить світ лише в зелених кольорах. — Мама не мала грошей на нові...

Хлопчик не лукавив: багатодітній родині розкоші лише сняться. А у випускника Петра Оніщука вдома прикута до ліжка мама з шістьма дітьми.

— Стараємося викоренити в наших вихованців комплекс неповноцінності, щоб вони повірили у власні сили, — каже Жанна Василівна. — Тому й відправляю їх на різноманітні олімпіади, конкурси, фестивалі, щоб мали можливість проявити свої здібності. Є в нас талановиті діти! Скажімо, недавній випускник, а нині студент історичного факультету Волинського держуніверситету Богдан Мойса, якого ми потайки називали «професором». Схоже, ми не помилялись. Поганий зір не завадив юнакові бути відмінником не лише у школі-інтернаті, а й у вузі.

Секрет четвертий: Майже детектив

На жаль, держава наша ще неспроможна забезпечити дітям-інвалідам безбідне життя. Через брак коштів у школи-інтернату багато «дірок». Траплялося, що підлогу нічим було відремонтувати. Жанна Василівна зізналася, що потайки від чоловіка забирала дошки з власного обійстя. Так само зникла й смола та ще багато чого...

Чоловік удавав, нібито не помічає пропажі. І навіть жартував, мовляв, пильнуй, дружино, злодії завелись...

На щастя, милосердні люди відгукуються на проблеми інтернату. Але частіше сюди навідуються зарубіжні благодійники. Американець Хенк для багатьох дітей придбав окуляри, Ольга Тумас з Берліна прислала спеціальні підручники, не минає інтернату й місія «Світ без кордонів».

Секрет п'ятий: Рожеві щічки

У Клеванської школи-інтернату поменшало проблем, коли її та ще два інтернати (для дітей з вадами інтелекту та хворобами серця) взяло під свою опіку спільне українсько-канадське підприємство «АД-Зоря», лідер у виробництві елітної склотари зі скла «флінт». Генеральний директор Станіслав Савінський та виконавчий директор американець Боб Рівз ініціювали створення благодійного фонду «БлагоДійна корова». Тож чотири відсотки від податку на прибуток СП, а також благодійні внески працівників склозаводу та їх партнерів по бізнесу йдуть саме у цей фонд.

— Тільки цього року для нашої школи-інтернату СП «АД-Зоря» придбало котельню за 34 тисячі гривень та ще на 15 тисяч усілякого «начиння» до неї, —розповідає директор інтернату. — Холодильна камера, електрична плита, музичний центр — теж від шефів. Купили вони для дітей і набір оптичних лінз за чотири тисячі гривень. Та хіба все перелічити! Сусідні інтернати теж не обділені увагою, тож молимо Бога, щоб справи на підприємстві й надалі йшли успішно.

У вихованців Клеванської школи-інтернату стали рожевими щічки. Бо «АД-Зоря» подбало про калорійне харчування дітей, щоб вітаміни, йогурти були на їхньому столі. На м'ясні та молочні продукти щодня надають по чотири гривні на кожного школяра. Наскільки це відчутна допомога, міркуйте самі: держава цьогоріч надала на харчування однієї дитини лише по 2 гривні 76 копійок за потреби 7 гривень.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: директор Клеванської школи-інтернату для дітей з вадами зору Жанна Фалко. Її серед працівників закладів освіти і науки було визнано на Рівненщині «Жінкою року-2000».

Фото автора.

Підранки

Соціум

Суспільство, яке не вміє захищати дітей, більш ніж божевільне. Воно приречене на вимирання.

Прати і митися заборонено!

На Київському залізничному вокзалі хлопчик років п'яти просто з-під мого носа витягнув купюру, вкладену у паспорт. Та збагнувши, що я все бачу, малий скривив гримаску: «Це ж така гра, тьотю. Ну, ні — так ні». Другого разу, вже у трамваї, стала свідком того, як два хлопчики і дівчинка на очах у всіх нюхали смердючу суміш. Посеред ніякового мовчання пасажирів якийсь дідусь промовив з твердими батьківськими інтонаціями: «Смердить! Що ви робите? Геть звідси!». Хлопчик зухвало відповів: «Ну то й що? В нас ще шприц є!».

Ці діти — соціальні сироти. І вони шукають опору тільки в собі. Так, можна побудувати найкращий у Європі вокзал. І це саме по собі добре. Але ці підранки все одно штурмуватимуть колись обжиті місця. А відтак, у відремонтованому туалеті не варто знімати звичну табличку: «Прати і митися заборонено!».

Ми — ті, за кого вони платять

Коли розлучалася з чоловіком, його родичі обурилися. І вирішили сховати двох моїх синів у притулок. Про всяк випадок. Бодай не вивезла їх за кордон чи ще кудись.

Місяць у притулку — і я дітей не впізнала. Що вже вони пережили там, один Бог знає. Старший уночі просив постійно бути з ним. У тому «таборі» його налякали здоровенні пацюки. Молодший показав, як треба цілуватися «по-дорослому». Цього там навчали старші дівчатка. Відтоді діти шокують мене недитячою серйозністю. Прикро. Боляче. І старе, як світ: у батьків проблеми — страждають діти.

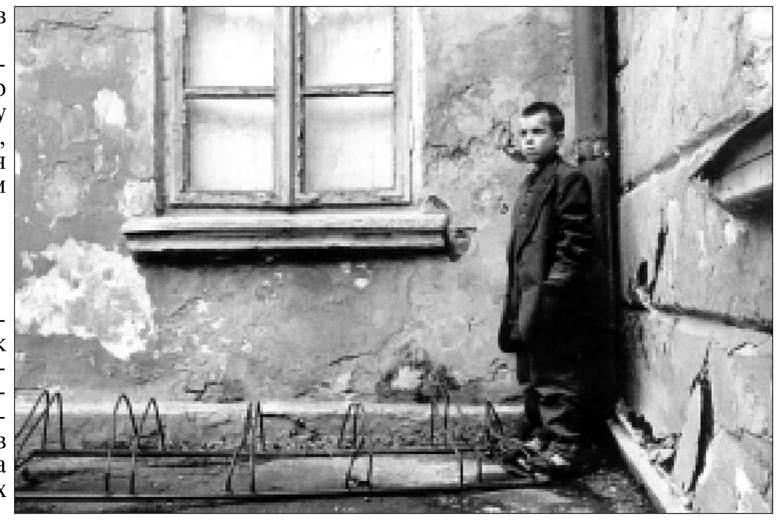
Розповідає Людмила Пундик, доцент кафедри психології Національного педагогічного університету імені Драгоманова: «У дитячому будинку ми зі студентами бачили немовлят, які лежать нерухомо. На моє німе запитання няня відповіла: «А вони у нас вмирають. Цим дітям потрібні операції».

«Пошук втраченого»

Акція під такою назвою крокує містами України. Форма — фотовиставка. Фотохудожник Олександр Гляделов, що співпрацює з міжнародними виданнями і гуманітарними організаціями, допомагає усім нам детальніше роздивитися проблему. Його талановитий об'єктив натрапив на синів та дочок вулиці, а також на тих, хто вже знайшов свій дім після недитячих поневірянь.

Цитую О. Глядєлова: «Там, де ми живемо, немає війни. Але тут мало люблять одне одного. За це платять діти. Відчай, відчуження і біль їх сумних мандрівок дуже рідко, але приводить до справжнього дому». Під час штурму Грозного у 1995-му, розповідає далі Олександр, дитячий будинок був покинутий персоналом. Дітей, зрештою, вивезли. Чеченські старійшини стояли попереду автобуса. І плакали. Місто в цей момент бомбили. А потім біля автобуса сварилися, майже билися жінки: дітей було менше, ніж бажаючих їх прийняти.

Ось і втілилися почуття та спогади фотомайстра у його роботах **(див. знімок)**. Чорно-білих — і відтак ще пронизливіших, ніж можна собі уявити.

Ірина **АНДРІЙЧУК**.

На знімку: один із героїв О. Глядєлова.

P. S. ***У 39 дитбудинках України нині утримують п'ять тисяч сиріт до трьох рочків. Відкрито й нові будинки. Один з них, у Запорізькій області, для ВІЛ-інфікованих малюків.***

Збільшилась кількість дітей, що всиновлюються. Для тих, хто хоче всиновити дитину чи відмовитися від неї, є два шляхи. Можна звертатися за телефонами Міністерства охорони здоров'я: (044) 253-14-33, 253-45-78. Також можна зателефонувати до Міжнародної благодійної організації «Надія і житло для дітей»: (044) 234-10-92, 228-82-43.

Перед тим, як народити дитину, виховайте її!

Лікаря викликали?

Який момент слід вважати початком нового людського життя? Ще тисячу років тому китайці піклувалися про своє потомство, створюючи сприятливі умови для вагітних жінок, забезпечуючи таким чином гармонійний розвиток ще не народженої дитини. В нашій країні лише з 1980 року, після появи ультразвукового дослідження, заговорили про виникнення нового життя з часу злиття двох статевих клітин. І нині, як вважає директор Харківського міжобласного центру клінічної генетики і пренатальної діагностики доктор медичних наук, професор Олена Гречаніна, з маленькою істотою можна не лише спілкуватися, а й лікувати за потреби, і, що ще найневірогідніше, навіть виховувати.

Нині мати дитину може дозволити собі не кожна українська родина. А ті, хто все-таки наважується на цей сміливий крок, віч-на-віч стикаються з не менш важливою проблемою — збереженням здоров'я майбутнього потомства. Несприятлива екологічна обстановка, постійні стреси, шкідливі звички і хвороби батьків — будь-який із цих чинників може стати вирішальним під час формування майбутнього немовляти. Діагностика і лікування спадкових захворювань, а також профілактика вроджених вад розвитку плоду — ці та багато інших проблем покликаний розв'язувати Харківський міжобласний центр клінічної генетики і пренатальної діагностики.

Зовсім недавно в медико-генетичному центрі почала діяти унікальна лабораторія молекулярної діагностики, яка дає змогу виявляти біохімічні порушення у хворих на ранніх стадіях розвитку багатьох захворювань.

До медико-генетичного центру часто звертаються подружжя, які очікують на поповнення в родині. Для того, щоб забезпечити гармонійний розвиток плоду і народження здорової дитини, було відкрито унікальний Центр дородового виховання дітей, головна мета якого — запобігання захворювань новонароджених. Для майбутніх батьків тут проводять заняття, де вони проходять підготовку до пологів, слухають приємну музику, малюють, прищеплюючи майбутній дитині здібності до творчості та починаючи її любити задовго до появи на світ.

«Ми не спостерігаємо за вагітною жінкою, а піклуємося про неї, — каже Олена Гречаніна, — і в цьому нам допомагають чайні напої для вагітних жінок, спеціально розроблені співробітниками австрійської фірми «ХІПП». Наші пацієнтки зберігають гарний настрій і самопочуття завдяки чаю для вагітних, який є дуже цінним і незамінним у цей період їхнього життя, бо забезпечує організм усіма потрібними вітамінами та мікроелементами. Ці напої не містять консервантів і фарбників, вони натуральні й екологічно чисті, легко засвоюються організмом, нормалізуючи роботу шлунково-кишкового тракту». Не дивно, що перші підсумки роботи центру дородового виховання дітей свідчать про зростання кількості народжених цілком здоровими малюків. Наприкінці листопада 2001 року в Харківському медичному університеті було проведено першу Міжнародну студентську конференцію з медичної генетики. Спонсором її була фірма «Джензайм», яка випускає препарати для лікування спадкових хвороб Гоше, Фабрі, мукополісахаридозу. Поява таких ліків — справжня революція в медицині, адже хворі мають тепер надію на порятунок. Так само минулого століття діабетикам вселили надію із запровадженням у практику інсуліну. В країнах Східної Європи і Балтії програми допомоги таким хворим уже давно діють. Дуже важливу роль при цьому відіграє діагностика, яка дає змогу вчасно почати лікування і уникнути інвалідності. Ферментна діагностика — процедура складна й дорога, однак в Україні платити за неї пацієнтам з хворобою Гоше не треба: фірма «Джензайм» візьме все на себе. У генетичному центрі прийнято обласну програму з первинної профілактики спадкової патології в Харківській області, яка насправді є плануванням сім'ї. Якщо вона стане загальнодержавною, то, на думку співробітників генетичного центру, уже під час наступного перепису населення України можна буде спостерігати її позитивний результат.

www.qenzyme.com
e-mail: qenzyme@ukr.net

Катерина **ТИШКУЛ**.

Харків.

Кроки до Нового року

Стриманість і стрімкість — усе має бути у святковому вбранні

Милі дами, згідно зі східним гороскопом новий рік, що наближається, буде роком Водяного Коня, улюбленим кольором якого на найближчі 365 днів стане чорний.

Але не хвилюйтеся, якщо ви не в ладах з цим вишуканим кольором і перспектива одягтися в усе чорне на такий тривалий період викликає у вас депресію. Актуальним, як і раніше, залишиться білий, а також усі відтінки синього і коричневого кольорів. Ті, хто зупинить свій вибір на чорному, не повинні забувати, що в комбінації з прозорими тканинами він матиме не похмурий, а нарядний вигляд.

Тому, вибираючи вбрання, у якому вам хотілось би увійти в Новий 2002 рік, не ганяйтеся за яскравістю і «сигнальністю» в одязі: ніщо не має шокувати. І не засмучуйтеся, якщо ви досі не купили собі супермодного і дорогого вбрання. Щоб гідно зустріти рік Коня, вистачить однієї нової речі: можна обмежитися шовковою чи кашеміровою хусткою.

Взуття має бути на стійких, нетонких підборах, адже Кінь — тварина, яка міцно стоїть на своїх ногах!

І, зрештою, макіяж теж не повинен бути крикливим (але й безликим також ні): кольоровий акцент — на очі, неяскрава перламутрова помада і максимум сексапільності!

Ю. П.

Як Одарка до Нового року готувалася

Прихід Нового року не є для нас несподіванкою — адже кожен відірваний листок календаря щодня попереджає про його наближення. А дбайливі господині про будь-яке свято завчасно дбають, про новорічне — й поготів. Забігла сусідка на хвилинку поділитися враженнями від походу на базар.

— Чи не зарано готуєшся? — розважливо запитую.

— Та ти що! — здивувалася та. — Я страшенно спізнилася — за два тижні до свята ціни так підскочили! Традиційна гуска мені обійшлася в п'ятдесят гривень. Можна було купити індичку, але це було б ще на десять гривень дорожче. Невеличкого півня для холодцю купила за двадцять — пощастило! Гриби-шампіньйони поки що по дев'ять гривень, але купувати не буду, ще рано. Достеменно знаю, що під свято віддам дванадцять гривень за кілограм. Яйця — чотири гривні за десяток. Приємна жіночка, хоча з виду дуже мало нагадувала селянку, божилася, що неслися домашні курочки, годовані зерном. А з лотка продають такі самісінькі за три п'ятдесят. Копченості дешевше, ніж за двадцять п'ять не знайшла. Риба з магазину — морожений окунь по сімнадцять гривень за кіло, твердий сир — за такою само ціною. Отож здебільшого я вже скупилася. Тепер відкласти гроші на олів'є: горох — три, кукурудза — три шістдесят, майонез — ого! — вже майже дві гривні! Так, для запаху — молочної ковбаси грамів триста по шістнадцять вісімдесят. Ой, забула, ну, який же стіл без оселедця, а він так само недешево коштує — сім гривень за кіло. Що, червоної ікри, кажеш, хочеться? Бодай раз у рік? То треба ще двадцять сім гривень. Раджу відкривати в присутності продавця, бо ікра може бути «залежана». А-а-а, голубці... Капусту я купила ще місяць тому по шістдесят копійок, взяла аж десять кілограмів — і наквасила, і на голубці залишила. Що, шампанське? Та я його ще з літа запасла — по вісім гривень за пляшку, аж три сріблясті голівки у моєму загашнику чекають, щоб вистрелити за п'ять хвилин до дванадцятої. Ну, привіт, біжу, ще горілочки куплю чоловікові і коньячку пару пляшок — страх, як люблю посмакувати в новорічну ніч. Почім? Дев'ять гривень за півлітра «Союз-Віктану» і «Таврія» — сімнадцять п'ятдесят.

Одарка, жвава до неможливості, все про всіх знає, всюди встигає, вискочила за двері, і її голос уже було чути у дворі. А я, математик за фахом, склала всі цифри докупи і задумалася: дві мої вчительські зарплати потрібно на такий стіл, як в Одарки. А ще під ялинку подарунки від Діда Мороза та на новорічну виставу дітей повести — це ще плюс одна моя зарплата...

Ех, напечу картоплі з салом у духовці, відкрию свою консервацію — грибочки-маслючечки, огірочки ніжинські, помідорчики, салатики, ікорочку кабачкову... А діти, як завжди, приготують сімейний новорічний концерт. Мама з татом прийдуть, а в них завжди в запасі є слив'яночка. І в нас вийде свято не гірше, ніж в Одарки.

Записала Марія **ДАВИДЕНКО**.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки автомобілебудівної промисловості України

З метою ефективного використання виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу вітчизняного автомобілебудування, яке визначається як пріоритетна галузь економіки України, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, у тому числі іноземних, а також забезпечення економічних інтересів держави в нарощуванні обсягів виробництва українських підприємств Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Законі України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 47, ст.294; із змінами, внесеними Законом України від 13 вересня 2001 року № 2681-III):

1) статтю 1 викласти у такій редакції:

«Стаття 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

1) інвестиція — інвестиція (у тому числі іноземна) виключно у грошовій формі, що зареєстрована у встановленому законодавством порядку та становить за офіційним валютним курсом Національного банку України на день внесення такої інвестиції до статутного фонду зазначеного підприємства суму, еквівалентну:

не менше 150 мільйонам доларів США, — при виробництві легкових автомобілів;

не менше 30 мільйонам доларів США, — при виробництві вантажних автомобілів і автобусів;

не менше 10 мільйонам доларів США, — при виробництві комплектуючих виробів до автомобілів і автобусів;

2) офіційний виробник автомобільної марки (автомобільних марок) —Президент України, юридична особа (підприємство по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих до них), основним видом діяльності яких є виробництво автомобілів, що мають офіційно підтверджене право на виробництво певної марки автомобілів на підставі належним чином зареєстрованого права власності на знак для товарів і послуг (торговельної марки) або на підставі чинного договору, що надає право на використання цього знака для товарів і послуг (торговельної марки) при виробництві автомобілів;

3) інвестиційна програма підприємства — програма використання інвестиції та інших коштів, залучених для її виконання, затверджена постановою Кабінету Міністрів України і яка містить комплекс зобов'язань підприємства на період її виконання, зокрема:

перелік об'єктів виробництва;

концепцію створення потужностей підприємства;

джерела фінансування;

терміни виконання програми створення (завантаження) робочих місць;

4) програма створення (завантаження) робочих місць —використання інвестиції для створення (завантаження) робочих місць на підприємствах по виробництву автомобілів, автобусів і складових частин до них на митній території України;

5) робоче місце — забезпечення одного працюючого роботою повний робочий день (повне завантаження) протягом часу, який щорічно визначається законодавством про працю;

6) підприємство по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них з інвестицією — підприємство по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них з інвестицією, в якому:

інвестор (інвестори) не вимагає сплати авторської винагороди за надані підприємству конструкції автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них та технології їх виробництва;

інвестори (у тому числі іноземні) — учасники таких підприємств протягом пільгового періоду реінвестують прибуток, отриманий ними від діяльності цих підприємств, у розвиток виробництва автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них;

чисельність працівників, яка зафіксована на момент внесення інвестицій, не зменшується протягом пільгового періоду шляхом скорочення чисельності працівників за ініціативою власника або уповноваженого ним органу.

Якщо таке підприємство не має виробничих потужностей для виробництва автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, такі потужності рівномірно створюються у перші три роки від дня внесення (чи реєстрації) інвестиції за рахунок не менше 50 відсотків від загальної суми такої інвестиції;

7) машинокомплект — повний або частковий набір компонентів та складових частин, необхідних для виробництва одного автомобіля. Окремі компоненти та складові частини можуть бути з'єднані між собою довільним чином, у тому числі з використанням технологічних допоміжних деталей, а для зручності транспортування можуть бути згруповані у партії залежно від виду упаковки. Одна упаковка може містити декілька складових частин одного найменування з партії машинокомплектів або складові частини різних найменувань по одній або більше одиниць. Якщо машинокомплект включає кузов автомобіля, то на ньому повинні бути встановлені не більше двох із таких складових компонентів:

силовий агрегат;
передня підвіска;
задня підвіска;
бензобак;
система запалювання;
трансмісія;
система глушіння.

Якщо машинокомплект включає шасі автомобіля, то на ньому повинні бути встановлені не більше двох із таких складових компонентів:

силовий агрегат;
бензобак;
система запалювання;
система глушіння;

8) кузов автомобіля — каркасна конструкція закритого типу, що призначена для монтажу на ній складових компонентів автомобіля, а також розміщення робочого місця водія та пасажирів або вантажу;

9) шасі автомобіля — певна частина автомобіля, яка згідно з конструкцією включає такі складові компоненти:

рама або напіврама;
осі керовані та ведучі;
силовий агрегат (двигун з коробкою швидкостей у складеному стані);
колеса;
трансмісія.

Визначення «шасі автомобіля» не застосовується до автомобіля з кузовом несучого типу.

Якщо на кузові або шасі автомобіля встановлено три або більше із зазначених у пунктах 7-9 частини першої цієї статті компонентів або якщо на шасі встановлено кузов (кабіну), то такий кузов (шасі) автомобіля вважається готовим автомобілем. При оподаткуванні операцій з виробництва (ввезення) зазначених компонентів та складових частин машинокомплектів застосовуються норми законів про оподаткування операцій з виробництва (ввезення) готових автомобілів.

Дія цієї статті стосовно складових компонентів машинокомплекту автомобіля поширюється на всі види автомобілів, які завозяться на митну територію України»;

2) статті 4, 5 і 6 викласти у такій редакції:

«Стаття 4. Установити, що законодавчі акти, прийняті після набрання чинності цим Законом, які скасовують або скорочують пільги, визначені ним, не поширюються на підприємства по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, які мають інвестицію (у тому числі іноземну) виключно в грошовій формі, що зареєстрована у встановленому законодавством порядку та становить за офіційним валютним курсом Національного банку України на день внесення такої інвестиції до статутного фонду зазначеного підприємства суму, еквівалентну:

не менше 150 мільйонам доларів США, — при виробництві легкових автомобілів;

не менше 30 мільйонам доларів США, — при виробництві вантажних автомобілів і автобусів;

не менше 10 мільйонам доларів США, — при виробництві комплектуючих виробів до автомобілів і автобусів.

Стаття 5. Пільги, передбачені цим Законом для підприємств по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, набирають чинності після затвердження їх інвестиційних програм Кабінетом Міністрів України та внесення до статутного фонду такого підприємства інвестиції (у тому числі іноземної) виключно в грошовій формі, що зареєстрована у встановленому законодавством порядку та становить за офіційним валютним курсом Національного банку України на день її внесення суму, еквівалентну:

не менше 150 мільйонам доларів США, — при виробництві легкових автомобілів;

не менше 30 мільйонам доларів США, — при виробництві вантажних автомобілів і автобусів;

не менше 10 мільйонам доларів США, — при виробництві комплектуючих виробів до автомобілів і автобусів.

Стаття 6. У разі невиконання інвестором (інвесторами) своїх зобов'язань згідно з інвестиційною програмою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, або порушення норм цього Закону з боку інвестора (інвесторів), що вніс інвестицію в грошовій формі (у тому числі іноземну), що становить суму, еквівалентну не менше 150 мільйонам доларів США, — при виробництві легкових автомобілів, суму, еквівалентну не менше 30 мільйонам доларів США, — при виробництві вантажних автомобілів і автобусів та суму, еквівалентну не менше 10 мільйонам доларів США, — при виробництві комплектуючих виробів до них — за офіційним валютним курсом Національного банку України на день внесення такої інвестиції до їх статутного фонду, яка зареєстрована у встановленому законом порядку, інвестор (інвестори) сплачує у повному обсязі всі податки, збори (обов'язкові платежі), що не сплачувалися з дати виявлення невиконання інвестиційної програми або порушення цього Закону».

2. В абзаці першому частини першої статті 14 Закону України «Про захист прав споживачів» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 1, ст.1) слова «або інших термінів, установлених обов'язковими для сторін правилами чи договором» замінити словами «терміну в порядку та строки, встановлені законодавством, і на підставі обов'язкових для сторін правил чи договору».

3. Перше речення пункту 6 частини першої статті 12 Закону України «Про плату за землю» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 45, ст.238; 1997 р., № 47, ст.294) викласти у такій редакції:

«6) тимчасово до 1 січня 2008 року підприємства по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, діючі відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні», які мають інвестицію (у тому числі іноземну) виключно в грошовій формі, що зареєстрована у встановленому законодавством порядку та становить за офіційним валютним курсом Національного банку України на день внесення такої інвестиції до статутного фонду зазначеного підприємства суму, еквівалентну: не менше 150 мільйонам доларів США, — при виробництві легкових автомобілів; не менше 30 мільйонам доларів США, — при виробництві вантажних автомобілів і автобусів; не менше 10 мільйонам доларів США, — при виробництві комплектуючих виробів до автомобілів і автобусів».

4. У статті 11 Закону України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 21, ст. 156, № 47, ст.294):

абзац перший пункту 11.18 викласти у такій редакції:

«11.18. Тимчасово до 1 січня 2008 року звільняються від оподаткування операції з ввезення (пересилання) на митну територію України відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні» товарів (у тому числі машинокомплектів), які використовуються для будівництва та виробничої діяльності підприємств по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них. Перелік таких товарів (включаючи машинокомплекти) з визначенням кодів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, а також порядок і обсяги ввезення цих товарів встановлюються Кабінетом Міністрів України, якщо такі товари не виробляються підприємствами на території України»;

пункт 11.19 викласти у такій редакції:

«11.19. До 1 січня 2008 року оподатковуються податком на додану вартість за нульовою ставкою операції з продажу автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них власного виробництва резидентів, які здійснюють діяльність відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні». Ці виробники-резиденти зобов'язані мати затверджену Кабінетом Міністрів України інвестиційну програму».

5. У статті 22 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст.181, № 47, ст.294):

абзац перший пункту 22.21 викласти у такій редакції:

«22.21. Тимчасово до 1 січня 2008 року для підприємств по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, які здійснюють діяльність відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні», встановлюються такі особливості оподаткування їх прибутку»;

підпункт 22.21.5 пункту 22.21 викласти у такій редакції:

«22.21.5. До 1 січня 2008 року дія підпункту 5.5.2 не поширюється на підприємства по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них, які здійснюють діяльність відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні».

6. Частину шосту статті 2 Декрету Кабінету Міністрів України від 11 січня 1993 року № 4-93 «Про Єдиний митний тариф України» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 12, ст.107; 1997 р., № 47, ст.294) викласти у такій редакції:

«Тимчасово до 1 січня 2008 року ввізне мито не справляється при ввезенні на митну територію України відповідно до Закону України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні» товарів (у тому числі машинокомплектів), які використовуються для будівництва та виробничої діяльності підприємств по виробництву автомобілів, автобусів і комплектуючих виробів до них. Перелік таких товарів (включаючи машинокомплекти) з визначенням кодів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, порядок і обсяги ввезення таких товарів встановлюються Кабінетом Міністрів України, якщо такі товари не виробляються підприємствами на території України».

7. У Митному тарифі України, затвердженому Законом України «Про Митний тариф України» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 24, ст.125, Офіційний вісник України, 2001 р., № 18, ст.781):

1) у розділі XVI:

а) у Додатковій примітці до групи 84:

слова «Додаткова примітка» замінити словами «Додаткові примітки»;

доповнити Додаткові примітки пунктом 2 такого змісту:

«2. Двигунами, що використовувалися, для транспортних засобів товарних позицій 8702, 8703, 8704 вважаються такі, які вже були встановлені на транспортному засобі або з моменту виготовлення яких минуло більше одного року»;

б) цифри і слова

«8407 33 10 00 —	для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10, моторних транспортних засобів товарних позицій 8703, 8704 та 8705	2	5	шт
8407 33 90 00 —	інші	2	5	шт
8407 34	— з робочим об'ємом циліндра більш як 1 000 см³:			
8407 34 10 00 —	для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10; моторних транспортних засобів товарної позиції 8703; моторних транспортних засобів товарної позиції 8704, з двигуном робочий об'єм якого менш як 2800 см³; моторних транспортних засобів товарної позиції 8705	1	2	шт»

замінити цифрами і словами

«8407 33 10 00 —	для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10, моторних транспортних засобів товарних позицій 8703, 8704 та 8705	5	10	шт
8407 33 30 00 —	для транспортних засобів товарної позиції 8703, що використовувалися	1,5 євро за 1 см³	1,5 євро за 1 см³	шт
8407 33 90 00 —	інші	5	10	шт
8407 34 —	з робочим об'ємом циліндра більш як 1 000 см³:			
8407 34 10 00 —	нові, для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10; моторних транспортних засобів товарної позиції 8703; моторних транспортних засобів товарної позиції 8704, з двигуном, робочий об'єм якого менш як 2800 см 3; моторних транспортних засобів товарної позиції 8705	5	10	шт»;

в) цифри і слова

«8407 90 50 00 —	для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10; моторних транспортних засобів товарної позиції 8703; моторних транспортних засобів товарної позиції 8704, з двигуном, робочий об'єм якого менш як 2800 см³; моторних транспортних засобів товарної позиції 8705	5	10	шт»
	— інші:			

замінити цифрами і словами

«8407 90 50 00 —	для промислової збірки: тракторів з керуванням водієм, який іде поряд, підпозиції 8701 10 моторних транспортних засобів товарної позиції 8703; моторних транспортних засобів товарної позиції 8704, з двигуном, робочий об'єм якого менш як 2800 см³; моторних транспортних засобів товарної позиції 8705	5	10	шт
8407 90 60 00 —	для транспортних засобів товарної позиції 8703, що використовувалися	1,5 євро за 1 см³	1,5 євро за 1 см³	шт»;
	— інші:			

г) цифри і слова

«8408 20 10 10 —	рядні 4-циліндрові двигуни внутрішнього згоряння поршневі з компресійним запалюванням (дизельні) з робочим об'ємом циліндрів 2499 см^3, потужністю 60кВт	1	5	шт
8408 20 10 90	— інші	5	10	шт»
	— інші:			

замінити цифрами і словами

«8408 20 10 10 —	рядні 4-циліндрові двигуни внутрішнього згоряння поршневі з компресійним запалюванням (дизельні) з робочим об'ємом циліндрів 2499 см^3, потужністю 60кВт	5	10	шт
8408 20 10 90 —	інші	5	10	шт
8408 20 30 00 —	для транспортних засобів товарної позиції 8703, що використовувалися	1,5 євро за 1 см^3	1,5 євро за 1 см^3	шт»;
	— інші:			

ґ) цифри і слова

«8408 20 55 10 —	рядні 4-циліндрові двигуни внутрішнього згоряння поршневі з компресійним запалюванням (дизельні) — з наддуттям, з робочим об'ємом циліндрів 2798 см^3, потужністю 76 кВт; з наддуттям та охолодженням повітря, з робочим об'ємом циліндрів 2798 см^3, потужністю 90 кВт	1	5	шт
8408 20 55 90 —	інші	5	10	шт
8408 20 57 00 —	понад 100 кВт, але не більш як 200 кВт	0	10	шт
8408 20 99 00 —	понад 200 кВт	2	5	шт»

замінити цифрами і словами

«8408 20 55 10 —	рядні 4-циліндрові двигуни внутрішнього згоряння поршневі з компресійним запалюванням (дизельні) — з наддуттям, з робочим об'ємом циліндрів 2798 см^3, потужністю 76 кВт; з наддуттям та охолодженням повітря, з робочим об'ємом циліндрів 2798 см^3, потужністю 90кВт	5	10	шт
8408 20 55 90 —	інші	5	10	шт
8408 20 57 00 —	понад 100 кВт, але не більш як 200 кВт	5	10	шт
8408 20 99 00 —	понад 200 кВт	5	10	шт»;

д) цифри і слова

«8409 91 00 00 —	призначені виключно або головним чином для поршневих двигунів з іскровим запалюванням	0	5	-
8409 99 00 00 —	інші	0	5	-»

замінити цифрами і словами

«8409 91 00 00 —	призначені виключно або головним чином для поршневих двигунів з іскровим запалюванням	0	10	-
8409 91 30 00 —	призначені для двигунів, що встановлюються на транспортних засобах товарної позиції 8703, і що використовувалися	1,5 євро за 1 см^3	1,5 євро за 1 см^3	-
8409 99 00 00 —	інші	0	10	-»;

2) у розділі XVII:

а) Примітки до групи 87 доповнити Додатковими примітками такого змісту:

«Додаткові примітки:

1. У товарних позиціях 8702, 8703, 8704 транспортними засобами, що використовувалися, вважаються такі, на які були або є реєстраційні документи, видані уповноваженими державними органами, в тому числі іноземними, що дають право експлуатувати ці транспортні засоби.

2. Кузовами, що використовувалися, для транспортних засобів товарних позицій 8702, 8703, 8704 вважаються такі, які вже були встановлені на транспортному засобі або з моменту виготовлення яких минуло більше одного року»;

б) цифри і слова

«8707 10 —	автомобілів товарної позиції 8703:			
8707 10 10 00 —	для промислового складання	1	2	-»

замінити цифрами і словами

«8707 10 —	автомобілів товарної позиції 8703:			
8707 10 10 00 —	для промислового складання	5	10	-
	що використовувалися:			
8707 10 30 00 —	до 5 років (включно)	1400 євро за 1 шт	2800 євро за 1 шт	
8707 10 50 00 —	понад 5 років	2100 євро за 1 шт	4200 євро за 1 шт	-»;

в) цифри і слова

«8708 10 10 00 —	для промислового складання: автомобілів товарної позиції 8703; автомобілів товарної позиції 8704, оснащених поршневим двигуном із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2500 см^3 або поршневим двигуном з іскровим запалюванням з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2800 см^3; автомобілів товарної позиції 8705	1	2	-»

замінити цифрами і словами

«8708 10 10 00 —	для промислового складання: автомобілів товарної позиції 8703; атомобілів товарної позиції 8704, оснащених поршневим двигуном із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2500 см 3 або поршневим двигуном з іскровим запалюванням з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2800 см^3; автомобілів товарної позиції 8705	5	10	-»;

г) цифри і слова

«8708 50 10 00 —	для промислового складання: автомобілів товарної позиції 8703; автомобілів товарної позиції 8704, оснащених поршневим двигуном з запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2500 см^3 або поршневим двигуном з іскровим запалюванням з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2800 см^3; автомобілів товарної позиції 8705	1	2	-
8708 50 90 00 —	інші	0	20	-»

замінити цифрами і словами

«8708 50 10 00 —	для промислового складання: автомобілів товарної позиції 8703; автомобілів товарної позиції 8704, оснащених поршневим двигуном із запалюванням від стиснення (дизелем або напівдизелем) з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2500 см^3 або поршневим двигуном з іскровим запалюванням з робочим об'ємом циліндрів не більш як 2800 см^3; автомобілів товарної позиції 8705	5	10	-
8708 50 90 00 —	інші	10	20	-»;

ґ) цифри і слова

«8708 70 99 00 —	інші	0	20	-»

замінити цифрами і словами

«8708 70 99 00 —	інші	10	20	-»;

д) цифри і слова

«8708 91 90 00 —	інші	0	20	-»

замінити цифрами і словами

«8708 91 90 00 —	інші	10	20	-»;

е) цифри і слова

«8708 92 90 00 —	інші	0	20	-»

замінити цифрами і словами

«8708 92 90 00 —	інші	10	20	-».

8. Абзац другий статті 27 Декрету Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 46-93 «Про стандартизацію і сертифікацію» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 27, ст.289; 2001 р., № 4, ст.16) викласти у такій редакції:

«Нові і такі, що були у користуванні, транспортні засоби, а також вузли, агрегати та частини до них, що ввозяться на митну територію України суб'єктами підприємницької діяльності або фізичними особами, підлягають обов'язковій сертифікації відповідно до чинного законодавства. При цьому кузови та шасі транспортних засобів за кодами 87.06 та 87.07 згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності підлягають сертифікації як зібрані транспортні засоби».

9. Пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання ринку автомобілів в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 4, ст.16) викласти у такій редакції:

«Продаж автомобілів, ввезених в Україну і конфіскованих (примусово вилучених), у тому числі в рахунок погашення боргу або інших зобов'язань за цивільно-правовими угодами, договорами, у випадках, передбачених законодавством, або визнаних безгосподарними, здійснюється з нарахуванням податків та зборів, що справляються при імпорті автомобілів відповідно до закону, у разі якщо такі податки та збори не були попередньо сплачені. Автомобіль, що був попередньо ввезений в Україну без сплати (повної або часткової) передбачених законодавством податків та зборів, на підставі пільг, наданих законодавством, може бути відчужений або переданий у володіння, або (та) у користування, або (та) у розпорядження тільки після сплати у повному обсязі всіх податків та зборів, передбачених законодавством України на день ввезення автомобіля на митну територію України.

При цьому особою, яка сплачує податки і збори до бюджету з продажу конфіскованих у встановленому законодавством порядку, є особа, уповноважена Кабінетом Міністрів України на реалізацію цих автомобілів.

У разі, якщо на підставі рішення суду, що набрало законної сили, податки та збори, що передбачені законодавством до сплати при ввезенні автомобіля на митну територію України, та сплачені особою, що імпортує автомобіль на територію України, підлягають поверненню цій особі, відчуження, або передача такого автомобіля у володіння, або (та) у користування, або (та) у розпорядження може бути здійснено тільки після сплати особою, що набуває право власності на цей автомобіль, у повному обсязі всіх податків та зборів, передбачених законодавством України на день ввезення автомобіля на митну територію України. Якщо відчуження такого автомобіля відбулося до набрання рішенням суду законної сили, зобов'язання по сплаті податків та зборів, сума яких підлягає поверненню за рішенням суду, покладається на власника автомобіля. У разі відмови власника від сплати передбачених цим пунктом платежів автомобіль підлягає арешту до моменту сплати цих платежів».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у місячний термін з дня набрання чинності цим Законом розробити і привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 15 листопада 2001 року.
№ 2779-III.

Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»

Верховна Рада України *постановляє:*

I. Внести до Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 «Про державне мито» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 113; 1995 р., № 13, ст. 85, № 30, ст. 229; 1996 р., № 52, ст. 302) такі зміни:

1. Пункт 12 статті 2 викласти в такій редакції:

«12) за видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв) на об'єкти інтелектуальної власності, а також за дії, пов'язані з підтриманням чинності патентів на сорти рослин».

2. Підпункт «у» пункту 6 статті 3 викласти в такій редакції:

«у) за видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв) на об'єкти інтелектуальної власності і за дії, пов'язані з підтриманням чинності патентів на сорти рослин:

за видачу патенту (деклараційного патенту) на винахід, деклараційного патенту на корисну модель, патенту на промисловий зразок:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 1 неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що відповідно постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 100 доларів США;

за видачу свідоцтва на знак для товарів і послуг:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 200 доларів США;

за реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 1 неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 100 доларів США;

за видачу свідоцтва про реєстрацію права на використання кваліфікованого зазначення походження товару:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 200 доларів США;

за подання заявки про видачу патенту України на сорт рослин:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 0,5 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 300 доларів США;

за видачу патенту на сорт рослин:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — 0,5 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;

для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — 600 доларів США;

за продовження чинності патенту на сорт рослин щорічно, починаючи з дати надходження заявки про його видачу:

для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні, — у таких розмірах неоподатковуваного мінімуму доходів громадян (н. м. д. г.) і для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) за межами України, — у доларах США відповідно:

за перший рік 0,1 н. м. д. г. або 60 доларів США;
за другий рік 0,15 н. м. д. г. або 90 доларів США;
за третій рік 0,2 н. м. д. г. або 120 доларів США;
за четвертий рік 0,25 н. м. д. г. або 150 доларів США;
за п'ятий рік 0,3 н. м. д. г. або 180 доларів США;
за шостий рік 0,4 н. м. д. г. або 240 доларів США;
за сьомий рік 0,5 н. м. д. г. або 300 доларів США;
за восьмий рік 0,6 н. м. д. г. або 360 доларів США;
за дев'ятий рік 0,8 н. м. д. г. або 480 доларів США;
за десятий — двадцятий роки 1,0 н. м. д. г. або 600 доларів США;
за двадцять перший — сороковий роки 1,0 н. м. д. г. або 600 доларів США;

за сплату мита за підтримання чинності патенту на сорт рослин протягом шести місяців після закінчення встановленого строку його сплати розмір мита збільшується на 50 відсотків.

3. У частині першій статті 4:

у пункті 2 та абзаці шостому пункту 16 слова «раціоналізаторську пропозицію та промислові зразки» замінити словами «винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, сорти рослин та раціоналізаторські пропозиції»;

пункт 32 виключити.

4. У частині першій статті 6 слова «одержанням патентів на сорти рослин, підтриманням їх чинності» замінити словами «одержанням охоронних документів (патентів і свідоцтв) на об'єкти інтелектуальної власності, і за дії, пов'язані з підтриманням чинності патентів на сорти рослин».

5. У частині третій статті 7 слова «вільно конвертованій валюті виходячи з розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, еквівалентного 600 доларів» замінити словом «доларах».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і поширюється на правовідносини, що виникли після 9 червня 2001 року.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, І5 листопада 2001 року.
№ 2785-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про попередження насильства в сім'ї

Цей Закон визначає правові і організаційні основи попередження насильства в сім'ї, органи та установи, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

насильство в сім'ї — будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю;

фізичне насильство в сім'ї — умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності;

сексуальне насильство в сім'ї — протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до неповнолітнього члена сім'ї;

психологічне насильство в сім'ї — насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю;

економічне насильство в сім'ї — умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я;

жертва насильства в сім'ї — член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї;

попередження насильства в сім'ї — система соціальних і спеціальних заходів, спрямованих на усунення причин і умов, які сприяють вчиненню насильства в сім'ї, припинення насильства в сім'ї, яке готується або вже почалося, притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні насильства в сім'ї, а також медико-соціальна реабілітація жертв насильства в сім'ї;

реальна загроза вчинення насильства в сім'ї — погроза вчинення одним членом сім'ї стосовно іншого члена сім'ї умисних дій, передбачених абзацом другим цієї статті, якщо є реальні підстави очікувати її виконання;

захисний припис — спеціальна форма реагування служби дільничних інспекторів міліції та кримінальної міліції у справах неповнолітніх щодо захисту жертви насильства в сім'ї, яким особі, яка вчинила насильство в сім'ї, забороняється вчиняти певні дії стосовно жертви насильства в сім'ї;

віктимна поведінка щодо насильства в сім'ї — поведінка потенційної жертви насильства в сім'ї, що провокує насильство в сім'ї.

Стаття 2. Законодавство про попередження насильства в сім'ї

Законодавство про попередження насильства в сім'ї складається з Конституції України, цього Закону, інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини щодо попередження насильства в сім'ї.

Стаття 3. Органи та установи, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї

1. Здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї в межах наданих їм повноважень покладається на:

1) спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї;

2) службу дільничних інспекторів міліції та кримінальну міліцію у справах неповнолітніх органів внутрішніх справ;

3) органи опіки і піклування;

4) спеціалізовані установи для жертв насильства в сім'ї:

кризові центри для жертв насильства в сім'ї та членів сім'ї, стосовно яких існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї (далі — кризові центри);

центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї.

2. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації незалежно від форми власності, об'єднання громадян, а також окремі громадяни можуть сприяти у здійсненні заходів з попередження насильства в сім'ї.

Стаття 4. Підстави для вжиття заходів з попередження насильства в сім'ї

1. Підставами для вжиття заходів з попередження насильства в сім'ї є:

заява про допомогу жертви насильства в сім'ї або члена сім'ї, стосовно якого існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї;

висловлене жертвою насильства в сім'ї або членом сім'ї, стосовно якого існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї, бажання на вжиття заходів з попередження насильства в сім'ї у разі, якщо повідомлення або заява надійшли не від нього особисто;

отримання повідомлення про застосування насильства в сім'ї або реальної загрози його вчинення стосовно неповнолітнього чи недієздатного члена сім'ї.

2. Заява та повідомлення про застосування насильства в сім'ї або реальної загрози його вчинення приймаються за місцем проживання постраждалого органами, зазначеними в пунктах 1 та 2 частини першої статті 3 цього Закону.

3. Орган, до якого надійшла заява або надійшло повідомлення про вчинення насильства в сім'ї або реальну загрозу його вчинення, розглядає заяву чи повідомлення та вживає в межах своїх повноважень передбачені законом заходи з попередження насильства в сім'ї.

4. Порядок розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну загрозу його вчинення затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ II. ОРГАНИ ТА УСТАНОВИ, НА ЯКІ ПОКЛАДАЄТЬСЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Стаття 5. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї

Спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї:

бере участь в розробленні та реалізує державну політику щодо попередження насильства в сім'ї;

координує діяльність служби дільничних інспекторів міліції, кримінальної міліції у справах неповнолітніх, органів опіки і піклування у питаннях попередження насильства в сім'ї;

визначає потребу регіонів у створенні спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї;

здійснює контроль за організацією і діяльністю спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї;

здійснює збір та узагальнення даних про насильство в сім'ї відповідно до законодавства;

організовує і проводить соціологічні, психолого-педагогічні та кримінологічні дослідження насильства в сім'ї;

надає органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам і організаціям незалежно від форми власності, об'єднанням громадян, окремим громадянам методичну і практичну допомогу, консультації з питань попередження насильства в сім'ї;

організовує і проводить просвітницьку та роз'яснювальну роботу серед членів сім'ї, де виникає реальна загроза вчинення насильства в сім'ї або де було вчинено насильство в сім'ї, про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;

звертається до центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування за наданням відповідної допомоги жертвам насильства в сім'ї;

приймає і розглядає заяви та повідомлення про вчинення насильства в сім'ї і реальну загрозу його вчинення;

направляє жертв насильства в сім'ї та членів сім'ї, стосовно яких існує реальна загроза його вчинення, до спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї.

Стаття 6. Повноваження служби дільничних інспекторів міліції та кримінальної міліції у справах неповнолітніх щодо попередження насильства в сім'ї

1. Служба дільничних інспекторів міліції та кримінальна міліція у справах неповнолітніх:

виявляють причини і умови, що сприяють проявам насильства в сім'ї, вживають у межах своїх повноважень заходи щодо їх усунення;

беруть на профілактичний облік осіб, схильних до вчинення насильства в сім'ї, та проводять виховно-попереджувальну роботу з ними;

відвідують сім'ї, члени яких перебувають на профілактичному обліку, за місцем їх проживання і проводять з ними профілактичну роботу;

виносять офіційні попередження членам сім'ї про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї та про неприпустимість віктимної поведінки;

приймають та розглядають у межах своїх повноважень, визначених законом, заяви і повідомлення про насильство в сім'ї або про реальну загрозу його вчинення;

вживають відповідних заходів щодо припинення насильства в сім'ї, а також дій членів сім'ї, що направлені на виконання реальної загрози вчинення насильства в сім'ї;

повідомляють членів сім'ї, де виникає реальна загроза вчинення насильства в сім'ї або де було вчинено насильство в сім'ї, про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;

направляють жертв насильства в сім'ї до спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї;

виносять захисні приписи у випадках, передбачених цим Законом;

контролюють виконання вимог захисних приписів;

взаємодіють із спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї, з органами опіки і піклування та спеціалізованими установами для жертв насильства в сім'ї у питаннях попередження насильства в сім'ї;

надають інформацію з питань попередження насильства в сім'ї на запит уповноважених органів;

здійснюють інші повноваження щодо попередження насильства в сім'ї, передбачені законом.

2. Повноваження кримінальної міліції у справах неповнолітніх поширюються на випадки, коли жертва насильства в сім'ї або особа, стосовно якої існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї, а також особа, що вчинила насильство в сім'ї, не досягли 18-річного віку.

Стаття 7. Повноваження органів опіки і піклування щодо попередження насильства в сім'ї

Органи опіки і піклування:

надають допомогу у відновленні порушених прав та захисті законних інтересів неповнолітнім, які мають батьків і проживають у сім'ях, дітям-сиротам, які залишилися без піклування батьків і виховуються в сім'ях опікунів (піклувальників), прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, а також членам сім'ї, визнаним в судовому порядку недієздатними, у випадках, коли стосовно них вчинено або існує реальна загроза вчинення насильства в сім'ї;

представляють у суді інтереси неповнолітніх та недієздатних членів сім'ї, які стали жертвами насильства в сім'ї;

здійснюють інші повноваження щодо попередження насильства в сім'ї, передбачені законом.

Стаття 8. Кризові центри

1. Кризові центри створюються місцевими державними адміністраціями за поданням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї відповідно до соціальних потреб регіону.

2. Кризові центри можуть також створюватися органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, благодійними фондами, об'єднаннями громадян і окремими громадянами за погодженням із спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї і реєструються в порядку, визначеному законом.

3. Працівники кризових центрів:

здійснюють прийом членів сім'ї, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;

організують надання необхідної психологічної, педагогічної, медичної, юридичної допомоги членам сім'ї, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;

відповідно до можливостей надають притулок для тимчасового перебування членам сім'ї, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;

повідомляють членів сім'ї, де виникає реальна загроза вчинення насильства в сім'ї або де було вчинено насильство в сім'ї, про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися;

повідомляють службу дільничних інспекторів міліції чи кримінальну міліцію у справах неповнолітніх про виявлені факти реальної загрози застосування насильства у сім'ї або про факти вчинення такого насильства;

вивчають і узагальнюють причини та умови конкретних проявів насильства в сім'ї;

надають інформацію з питань попередження насильства в сім'ї на запит уповноважених органів;

взаємодіють із засобами масової інформації, громадськими організаціями у проведенні просвітницької та виховної роботи з питань попередження насильства в сім'ї.

4. Кризові центри є неприбутковими організаціями, користуються правами юридичної особи, мають власні бланки, печатку з зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

Стаття 9. Центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї

1. Центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї створюються відповідно до законодавства, що регламентує створення закладів охорони здоров'я. Центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї можуть створюватися в системі діючих закладів охорони здоров'я.

2. В центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї поміщаються жертви насильства в сім'ї (з їхньої згоди або на їхнє прохання) на підставі рішення медичної комісії центру. Щодо неповнолітніх членів сім'ї необхідна згода одного з батьків, усиновителів, опікуна чи піклувальника або органу опіки і піклування.

3. Жертви насильства в сім'ї перебувають у центрах медико-соціальної реабілітації протягом терміну, необхідного для їхнього лікування та психо-соціальної реабілітації. За їхнім бажанням вони можуть пройти курс лікування та психо-соціальної реабілітації амбулаторно.

4. Працівники центрів медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї:

надають жертвам насильства в сім'ї первинну медико-санітарну і психологічну допомогу, окремі види психіатричної допомоги на підставах та в порядку, передбачених Законом України «Про психіатричну допомогу», іншими законами;

за необхідності направляють жертв насильства в сім'ї для відповідного подальшого лікування;

організовують надання юридичних консультацій жертвам насильства в сім'ї;

повідомляють про вчинене насильство в сім'ї службу дільничних інспекторів міліції чи кримінальну міліцію у справах неповнолітніх;

надають інформацію з питань попередження насильства в сім'ї на запит уповноважених органів.

Розділ III. СПЕЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Стаття 10. Офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї

1. Члену сім'ї, який вчинив насильство в сім'ї, виноситься офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, за умови відсутності в його діях ознак злочину, службою дільничних інспекторів міліції або кримінальною міліцією у справах неповнолітніх, про що йому повідомляється під розписку.

2. Офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї може бути винесено осудній особі, яка на момент його винесення досягла 16-річного віку.

3. У разі вчинення особою насильства в сім'ї, після отримання нею офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, щодо цієї особи у випадках і в порядку, передбачених цим Законом, може бути винесено захисний припис.

Стаття 11. Офіційне попередження про неприпустимість віктимної поведінки щодо насильства в сім'ї

У разі систематичної (трьох і більше випадків) віктимної поведінки члена сім'ї, внаслідок якої створюється ситуація, що може призвести до вчинення насильства в сім'ї, службою дільничних інспекторів міліції або кримінальною міліцією у справах неповнолітніх даному члену сім'ї виноситься офіційне попередження про неприпустимість віктимної поведінки щодо насильства в сім'ї, про що йому повідомляється під розписку.

Стаття 12. Взяття на профілактичний облік та зняття з профілактичного обліку членів сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї

1. Членів сім'ї, яким було винесено офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, служба дільничних інспекторів міліції чи кримінальна міліція у справах неповнолітніх беруть на профілактичний облік.

2. Зняття з профілактичного обліку членів сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї, проводиться органами, які брали особу на такий облік, якщо протягом року після останнього факту вчинення насильства в сім'ї особа жодного разу не вчинила насильства в сім'ї.

3. Порядок взяття на профілактичний облік та порядок зняття з профілактичного обліку членів сім'ї, яким було винесено офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, затверджуються Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 13. Захисний припис

1. Особі, яка вчинила насильство в сім'ї після отримання офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї, дільничним інспектором міліції або працівником кримінальної служби у справах неповнолітніх за погодженням з начальником відповідного органу внутрішніх справ і прокурором може бути винесений захисний припис.

2. Захисний припис не підлягає погодженню у разі наявності в діях особи, яка вчинила насильство в сім'ї, ознак злочину.

3. Захисний припис може бути винесений до осудної особи, яка на момент винесення захисного припису досягла 16-річного віку.

4. Захисним приписом особі, стосовно якої він винесений, може бути заборонено чинити певну дію (дії) по відношенню до жертви насильства в сім'ї, а саме:

чинити конкретні акти насильства в сім'ї;

отримувати інформацію про місце перебування жертви насильства в сім'ї;

розшукувати жертву насильства в сім'ї, якщо жертва насильства в сім'ї за власним бажанням перебуває у місці, що невідоме особі, яка вчинила насильство в сім'ї;

відвідувати жертву насильства в сім'ї, якщо вона тимчасово перебуває не за місцем спільного проживання членів сім'ї;

вести телефонні переговори з жертвою насильства в сім'ї.

5. Зазначені у частині четвертій цієї статті обмеження встановлюються на термін до 30 діб з дня погодження захисного припису з прокурором.

Стаття 14. Стягнення коштів на утримання жертв насильства в сім'ї у спеціалізованих установах для жертв насильства в сім'ї

Рішення про стягнення з осіб, які вчинили насильство в сім'ї, коштів на відшкодування витрат на утримання жертв насильства в сім'ї у спеціалізованих установах для жертв насильства в сім'ї приймається судом в установленому законом порядку за позовом адміністрації спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї.

Розділ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Стаття 15. Відповідальність за вчинення насильства в сім'ї

Члени сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї, несуть кримінальну, адміністративну чи цивільно-правову відповідальність відповідно до закону.

Розділ V. ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ, НА ЯКІ ПОКЛАДАЄТЬСЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Стаття 16. Джерела фінансування органів, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, і спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї

1. Фінансування органів та установ з попередження насильства в сім'ї, які належать до системи органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, здійснюється за рахунок коштів бюджету відповідного рівня.

2. Фінансування спеціалізованих установ для жертв насильства в сім'ї, створених підприємствами, установами, організаціями, благодійними фондами, об'єднаннями громадян чи окремими громадянами, здійснюється за рахунок їхніх власних коштів.

3. Спеціалізовані установи для жертв насильства в сім'ї мають право на регресний позов про відшкодування коштів на утримання жертв насильства в сім'ї до осіб, які вчинили насильство в сім'ї.

Розділ VI. ОХОРОНА ПРАВ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗАХОДІВ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Стаття 17. Охорона прав членів сім'ї при здійсненні заходів з попередження насильства в сім'ї

1. Членам сім'ї, стосовно яких здійснюються заходи з попередження насильства в сім'ї, держава гарантує охорону прав і законних інтересів.

2. Посадові особи та працівники, які здійснюють заходи з попередження насильства в сім'ї, не можуть розголошувати відомості про особисте та сімейне життя, що стали їм відомі у зв'язку з виконанням їх службових обов'язків.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до своєї компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування центральними і місцевими органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
15 листопада 2001 року.
№ 2789-III.

Теодора Рєзвого вітають... кити

Відважний одесит, узявшись перетнути на весельному човні Атлантику, вже здолав понад дві третини шляху

Стежимо за подією

В океані веслує Федір-Теодор Рєзвой.

А шлях цей, нагадаємо, чималий: відстань від острова Ла Гомера (архіпелаг Канарські острови), звідки 12 жовтня стартував човен «Одеса» зі сміливчаком-одинаком на борту, до острова Барбадос (на протилежному, американському боці Атлантичного океану), де він має фінішувати — 2934 морські милі, тобто 4722 кілометри. Не по твердій земній корі — по розбурханому океану. До того ж Федір, на англійський манер — Теодор (саме розташоване в Лондоні міжнародне Товариство океанських гребців допомогло спорядити його експедицію й тепер координує перехід), обрав не найкоротший шлях між цими двома точками, а свідомо... продовжив його. Бо одразу взяв курс не на південний захід, як начебто належало і як це зробили екіпажі деяких човнів-двійок, що стартували з Канар за п'ять днів до Рєзвого, а на південь. Бо знав: так, він втратить чотири-п'ять днів, але зате вийде на Канарську течію, яка дасть змогу не тільки надолужити втрачене, а й плисти до мети прискореним темпом.

І Теодор не помилився: невдовзі він почав обганяти навіть оті двійки, що мали фору в п'ять днів. Дізнавався про це не тільки від координаторів своєї подорожі, а й — яких тільки див не трапляється! — зійшовшись у безмежжі океану з однією із них на відстань, так би мовити, простягнутої руки. Про зустріч з англійським весельним човном «Місіс Ді», який ведуть учасники Трансатлантичної гребної гонки брати Доусони, сам Рєзвой передав до Одеси так: «Приблизно на відстані трьох кілометрів ми помітили один одного. Це була велика радість — зустрітися з людьми після двадцяти трьох днів самотності. Ми спілкувалися хвилин п'ятнадцять. Стів і Мік теж неймовірно раділи».

Утім, то справді щасливий випадок. Загалом же —майже два місяці цілковитої самотності. Саме її чи не найскладніше перенести. Навіть на отих човнах-двійках дехто вже зійшов з дистанції, не витримавши випробувань відірваністю від звичного земного життя. Теодор навіть подумки такого не допускав, не допускає.

Якоюсь мірою дає розраду налагоджений супутниковий зв'язок із Лондоном, де тепер його мати, з Одесою, де дружина з малим сином (власне, саме йому присвятив Федір свій перехід, бо коли на прес-конференції перед стартом його запитали: «Навіщо вам отой ризик?», він відповів: «Хочу зробити щось таке, щоб син міг пишатися мною»). Також листи підтримки, що йому шлють з усіх усюд на встановлений на човні комп'ютер, вселяють оптимізм: все буде добре! І томик Михайла Жванецького — улюбленого письменника (недарма свою передстартову прес-конференцію провів не деінде, а у Всесвітньому клубі одеситів, де Жванецький — президент) — відвертає тугу, налаштовує на бадьорий лад. І все ж...

Ні, нам, хто не пізнав самотності серед океану, ніколи не відчути того, що відчуває Теодор. Перший тиждень після старту, зізнається він у розмовах з Лондоном, з Одесою аж тепер, — не спав і не їв. Просто не міг. «Ніякі тренування в прибережній зоні, — каже, — не можуть підготувати гребця до цілого світу нових почуттів посеред океану».

До того ж, передусім у перші дні після старту в зоні, де інтенсивне судноплавство, на човен щомиті чатувала небезпека: суднові радари його просто не помічають, отож — не виключалося зіткнення. Та не тільки в зоні Канар, вже й далеко від них, у безмежжі океану, Теодор, вийшовши якось уночі з каюти на палубу, побачив, як курс човна готується перетнути величезне судно. По радіо спішно зв'язався з його капітаном і, маневруючи, благополучно «розійшлися в морі кораблі».

Широти, якими прямує до мети човен Рєзвого, спокійними не назвеш. У північній частині Атлантики утворився тайфун Лоренцо, який, хоча й пішов на північний схід, все-таки не міг не вплинути на погоду над океаном загалом: кілька днів Теодор змагався з височенними хвилями та несамовитими вітрами. Утім, коли океан спокійний, — теж несолодко: діймає спека, задуха в каюті. Тому Рєзвой здебільшого веслує вночі — по 12 і більше годин щодоби. Щоб бути ближчим до цілі на 50—80 кілометрів.

Натренованість, фізична й психологічна, дали змогу вже за перший місяць здолати відстань, на яку іншим знадоблялося два-три місяці. Втома, звичайно, неабияк дається взнаки, години відпочинку не знімають щему м'язів. Та має, однак, ще приготувати для себе двічі на день, використовуючи запас продуктів, якість страви. Опріснювач морської води, встановлений на човні, невдовзі вийшов з ладу. Теодор перейшов на прісну баластну воду, запаси якої обмежені, тому тепер треба бути вкрай економним.

Інколи навіть рибалить: подилися тим, як на дрібненьку рибку, що вистрибнула на палубу човна, упіймав двохкілограмову рибину. Не байдужий мандрівник і до океанської екзотики: зняв на фотоплівку й відеокамеру більш як двохметрову рибу-меч, що якийсь час супроводжувала човен, величезних жовто-зелених черепах, що виринали поряд з океанської безодні. А то йшло якийсь час «паралельним курсом», ніби вітаючи його, ціле сімейство китів...

Фініш, за розрахунками Федора-Теодора, якщо не трапиться якихось непередбачених затримок, — десь у першій половині січня. Хай же так і буде! Щасливого завершення плавання тобі, відважний чоловіче!

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Спорт

■ Хокей

Канадці зі складом визначилися

Виконавчий директор олімпійської збірної Канади Уейн Гретцьки оголосив повний склад, який візьме участь у турнірі Олімпіади-2002 у Солт-Лейк-Сіті. До нього увійшли 23 хокеїсти, а капітаном обрано центрфорварда «Рейнджерс» Еріка Ліндроса.

Отже, воротарі — Ед Белфор («Даллас»), Мартін Бродер («Нью-Джерсі»), Кертіс Джозеф («Торонто»); оборонці —Роб Блейк, Адам Фут (обидва — «Колорадо»), Ерік Брівер («Едмонтон»), Саймон Ганьє («Філадельфія»), Ед Жовановськи («Ванкувер»), Ел Макінніс, Кріс Пронгер (обидва — «Сент-Луїс»), Скотт Нідермайєр («Нью-Джерсі»); нападники — Ерік Ліндрос, Теорен Флері (обидва — «Рейнджерс»), Джером Ігінла («Калгарі»), Пол Карія («Анагайм»), Маріо Лемьє («Пітсбург»), Джо Нуїндайк («Даллас»), Оуен Нолан («Сан-Хосе»), Майкл Пека («Айлендерс»), Джо Сакік («Колорадо»), Брендан Шенахен, Стів Айзерман (обидва — «Детройт»), Райан Сміт («Едмонтон»). А на тренерському містку — Пат Куїнн з «Торонто».

■ Футбол

Рада фахівців

Ми вже знайомили наших читачів із перебігом засідання виконкому Федерації футболу України, на якому Леоніда Буряка було обрано головним тренером національної збірної. Тоді було також затверджено склад тренерської ради ФФУ. До неї увійшли: Йожеф Сабо («Динамо»), Віктор Прокопенко («Шахтар»), Михайло Фоменко («Металіст»), Євген Кучеревський («Дніпро»), Микола Павлов («Металург» М), Валерій Петров («Таврія»), Олег Таран («Металург» Зп), Олег Кузнецов (ЦСКА), Семен Альтман («Металург» Д), Мирон Маркевич («Карпати»), Геннадій Литовченко («Кривбас»), Андрій Баль («Ворскла»), Юрій Калитвинцев («Закарпаття»), Роман Покора («Поліграфтехніка»), Анатолій Бузник (голова комітету ФФУ з питань роботи зі збірними), Сергій Морозов («Борисфен»), Олександр Іщенко («Прикарпаття»), Анатолій Заяєв («Черкаси»), Павло Яковенко («Борисфен-2»), Володимир Трошкін (ФФУ). Співголовами тренерської ради обрано Сабо, Прокопенка і Фоменка.

«Шахтар» веде переговори з Луческу?..

Зарубіжні ЗМІ повідомили, що минулого понеділка в Бухаресті віце-президент футбольного клубу «Шахтар» (Донецьк) Віктор Прокопенко зустрічався з відомим румунським тренером Мірчею Луческу, який нині очолює стамбульський «Галатасарай». Подейкують, що у тренера останнім часом склалися не дуже приязні стосунки з керівництвом клубу і гравцями. І стамбульці, нібито, прагнуть повернути до себе колишнього Фатіха Теріма, який на початку листопада втратив роботу в італійському «Мілані».

Отож Прокопенко вів переговори з Луческу щодо його працевлаштування у «Шахтарі». Факт цієї зустрічі в донецькому клубі не спростували і не підтвердили. Правильно кажуть, що диму без вогню не буває.

Скрипник знову рятує «Вердер»

У черговому матчі чемпіонату бундесліги оборонець збірної України Віктор Скрипник знову реалізував пенальті, виступаючи за свій клуб «Вердер» (Бремен) у матчі проти «Фрайбурга». Забитий Віктором м'яч приніс перемогу бременцям — 3:2. Вони піднялися у турнірній таблиці на третю сходинку. А Скрипникові запропонували контракт ще на два роки. І він підписав його.

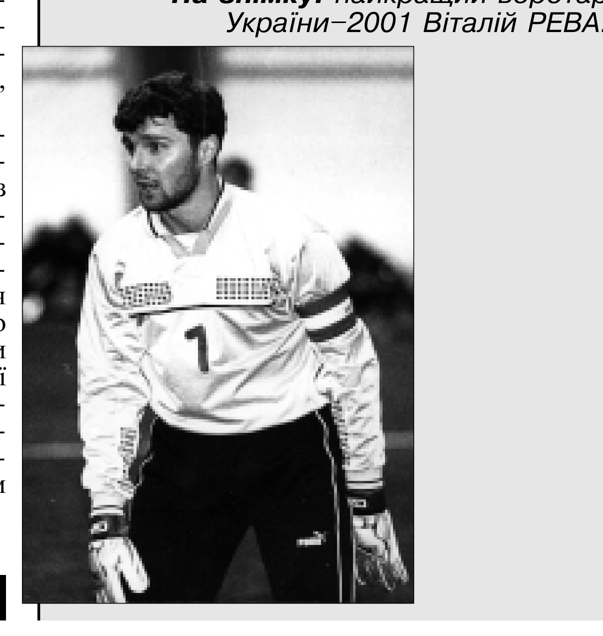
Віталій Рева — воротар республіки

Голкіпера національної збірної і київського «Динамо» Віталія Реву названо найкращим воротарем року в Україні. Варто згадати, що цей спортсмен перші півроку виступав у київському ЦСКА.

В опитуванні популярного видання «Український футбол», в якому брали участь фахівці, журналісти та вболівальники, Рева набрав 512 очок. Друге місце у Юрія Вірта із донецького «Шахтаря» — 471 очко, третє — у Максима Левицького з московського «Спартака» (243). До п'ятірки найкращих увійшли також динамівець Олександр Шовковський і Сергій Перхун, який трагічно загинув після травми, отриманої в матчі московського ЦСКА з махачкалинським клубом «Анжи».

В. Б.

На знімку: *найкращий воротар України–2001 Віталій РЕВА.*

Даєш країні вугілля!

Перший в Україні цех із виробництва активованого вугілля з проектною потужністю 75—100 тонн на рік відкрито в Червонопільському держлісгоспі Сумської області

Досі активоване вугілля, що має унікальні абсорбуючі властивості, підприємства різних галузей української промисловості і медицини отримували від російських заводів. На сьогодні потреби в активованому вугіллі становлять більш як 500 тонн на рік.

Технологія отримання активованого вугілля і обладнання для його виробництва розроблені заслуженим винахідником України, кандидатом технічних наук Володимиром Прокопенком, який раніше багато років пропрацював головним інженером об'єднання «Сумиліс», а нині радник голови Сумської обласної ради з питань лісопромислового комплексу. На його рахунку 17 патентів і авторських посвідчень на винаходи, 15 із яких втілено в життя. Він — активний член сумського клубу винахідників та раціоналізаторів «Інтелект-капітал».

Впровадженню новітньої технології у виробництво передували п'ять років пошуків джерел фінансування. Будівництво цеху першим підтримав Державний комітет лісового господарства України, для початку виділивши 100 тисяч гривень. Потім роботи тривали в кооперації з іншими держлісгоспами за підтримки Сумської облдержадміністрації. За словами фахівців, цех вийшов компактним, із готовим майданчиком для встановлення другої печі, оскільки в найближчому майбутньому випуск продукції зросте до 200 тонн на рік.

— Доцільність організації власного виробництва активованого вугілля в Україні очевидна, — зазначає Володимир Вікторович. — Якість нашого продукту відповідає міжнародним стандартам, а ціна за тонну на 2 тисячі гривень менша, ніж імпортного.

Першими споживачами червонопільського активованого вугілля стали Запорізька АЕС (очищення повітряних викидів від радіоактивного пилу), Запорізький пивзавод (підготовка води для виробництва пива), Одеський НДІ водоочищення та інші.

Зазначимо, що трохи раніше Володимир Прокопенко сконструював піч з унікальною технологією отримання звичайного деревного вугілля. Тому зараз чимало вітчизняних його виробників застарілі агрегати замінюють на нові сумські печі. Випускати їх почали калуський завод «Будмаш» і сумський «НДІ-компресормаш». Загалом в Україні нараховується більш як 90 печей, що потребують модернізації або цілковитої заміни. І це економічно вигідно. Витрати деревини на печах Прокопенка для отримання однієї тонни деревного вугілля скорочуються з 13 до 8 кубометрів, покращено умови праці і якість продукції. Досягнення об'єднання «Сумиліс» у виробництві деревного вугілля у 1996 році відзначено Золотим призом Європи.

Денис ОХРИМЕНКО.

Щасливого завершення плавання тобі, чоловіче!

...І ВЕЛИКИХ ЗІРОК НА ПОГОНИ

(Початок на 1-й стор.).

Святкування Дня працівників міліції розпочалося ще минулої неділі масовим гулянням на Хрещатику. Відбулися і парад, і виставка техніки, яка є на озброєнні в підрозділах органів внутрішніх справ. А що буває зі злочинцями, котрі чинять опір під час затримання, яскраво показали бійці спецпідрозділів міліції. І хоча кажуть, що головна зброя жінки — усмішка, але й снайперська гвинтівка в руках курсанток Національної академії внутрішніх справ теж має симпатичний вигляд.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

До Дня міліції

Кубок пам`яті

Микола Боб'як та Василь Балега ходили одними вулицями Ужгорода, мали спільних друзів і знайомих і, хоч обидва були молодими, носили погони майорів міліції. Микола був начальником карного розшуку Ужгородського міськвідділу, Василь служив у відділі боротьби з організованою злочинністю УМВС України в Закарпатській області.

Обидва вони загинули під час виконання службового обов`язку. І трапилося так, що трагедії ці майже збіглися у часі —лише кілька місяців 1994 року розділили їх...

У Миколи залишилися дружина й синок, а Василева мати не дочекалася сина. Але самотніми вони не зосталися: закарпатська міліція повагою і увагою їх не оминає. І в міськвідділі, і в управлінні відкрито пам`ятні дошки з барельєфами мужніх майорів, їх імена викарбувано на пам`ятникові полеглим працівникам міліції, що відкрито на набережній Ужа.

— Одна з вулиць Ужгорода, — каже начальник міськвідділу внутрішніх справ Василь Ребрей, — носить ім`я Миколи Боб'яка. Дружина його, Магдалина Василівна, працює у нашому міськвідділі.

Щороку, напередодні професійного свята міліції, обласна рада фізкультурно—спортивного товариства "Динамо" проводить традиційний турнір з міні-футболу на кубок пам`яті майорів міліції Миколи Боб'яка та Василя Балеги.

— Цьогорiч він був особливо масовим: за кубок змагалися вісім команд та команда ветеранів, — розповів провідний спеціаліст ради Михайло Пантьо. — У безкомпромісній боротьбі кубок із зображенням портретів майорів Боб'яка та Балеги завоювали спортсмени відділу Держпожежохорони УМВС України в Закарпатській області. З перемогою їх привітали й рідні мужніх майорів.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Ужгород.

На удачу!

Біля входу до будинку Московського районного відділу міліції Харкова з'явився незвичайний монумент —перший і поки що єдиний в Україні пам'ятник міліціонерові, а точніше — даїшникові. Старше покоління добре пам'ятає дитячі вірші про славного дядю Стьопу міліціонера...

— Коли ми встановлювали цей пам'ятник, — каже начальник райвідділу полковник міліції В'ячеслав Картавих, — розраховували лише на те, що люди, проходячи повз райвідділ, усміхатимуться, а не зіщулюватимуться. Щоб помітили, що ми теж дотепні і маємо почуття гумору, а не лише спроможні одягати наручники і тягти порушників до бугегарні.

На знімку, який ви бачите, — на першому плані капітан міліції, старший державтоінспектор ДАІ Московського РВ ХГУ УМВС України в Харківській області Юрій Петров. За ним — точна його копія, щоправда, в літній формі.

Стати пам'ятником за життя Юрія Петрова удостоєно за бездоганну службу в лавах міліції ось уже впродовж майже 20 років. Міліціонери кажуть, що він ніколи з жодного водія не взяв і копійки штрафу до власної кишені. Що водії його поважають за принциповість, а діти люблять за те, що добре розповідає їм на уроках, як треба правильно поводитися на вулиці.

До міліціонера-пам'ятника віднедавна потяглися любителі екзотичних фото. Вони із задоволенням обнімаються з даїшником «на пам'ять і на удачу». Керівництву райвідділу нічого не залишалося, як спорудити біля дяді Юри-пам'ятника невеликий постамент, щоб він на фото не мав вигляд зовсім уже велетня. Слід сказати, дядю

Юру оточував цілий взвод маленьких міліціонерів, звісно, теж пам'ятників. Але хулігани почали, мабуть, розтягувати їх по своїх домівках. Тепер вирішено цю армію вилити з чавуну, щоб не можна було не лише вкрасти, а й з місця зсунути.

Завдяки міліціонерам Московського району в Харкові незабаром з'явиться пам'ятник Михайлові Ломоносову, який припадав пилюкою 15 років на одному місцевому заводі. Тепер він стоятиме біля ,будинку міського палацу творчості. А навесні зазеленіє близько півтисячі молодих березок, що їх правоохоронці посадили на вулиці, де розташований райвідділ.

Микола КОСИЙ.

Фото Катерини ТИШКУЛ.

Харків.

Повертаючись до надрукованого

Таке не повинно повторитися

У кореспонденції "Життя за честь мундира", надрукованій у нашій газеті 16 листопада ц. р., йшлося про те, що злочинець убив співробітника відділу державної служби охорони старшого сержанта міліції Андрія Дмитренка і пограбував Сумську філію АТ "Укрінбанк".

Називалася одна з причин трагічного випадку — відсутність облаштованих у філії кабін з кулененробивним склом і шлюзовими системами. За словами директора установи Віктора Ішуткіна, це повинна була зробити ще "два роки й сім місяців тому" обласна державна служба охорони. Крім того, керівник філії оцінку обставин надзвичайної події посадовими особами Головного управління Державної служби охорони МВС України назвав інсинуаціями.

У листі до редакції перший заступник державного секретаря МВС України М. Джига повідомляє таке: "Про необхідність відповідного обладнання постів охорони банку технічними засобами: кабінами постових, шлюзовими системами тощо, що захищають охоронників від вогнепальної зброї і попереджають несанкціоноване (силове) проникнення на об'єкт сторонніх осіб, керівництву Сумської філії АТ "Укрінбанк" вказувалося в акті перевірки зазначеної установи банку ще у листопаді 1999 року. У подальшому такі ж вимоги наводилися в актах обстеження від 26 червня та 19 жовтня 2000 року, а також 13 червня 2001 року. Причому останні три акти обстеження затверджував особисто директор Сумської філії АТ "Укрінбанк" В. Ю. Ішуткін. Означені заходи щодо підвищення надійності охорони та безпеки як працівників банку, так і його охоронників керівництвом зазначеної філії банку до цього часу залишилися не виконаними. Крім того, оскільки Інструкція з організації охорони установ банків України була затверджена наказом МВС України № 963 дск та постановою Правління Національного банку України від 25.12. 1998 р. № 548, то директор Сумської філії АТ "Укрінбанк" В. Ю. Ішуткін, як фахівець банківської справи, повинен знати вимоги цього керівного документа Національного банку України та своєчасно їх виконувати".

Оголошення

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) 27 листопада 2001 року порушив справу № Б15/187/01 про банкрутство Криворізького державного підприємства по збуту залізних, марганцевих руд та нерудних матеріалів "Рудозбут" (50036, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Льотчиків, 9, р/р 26000301140321 в Центральному міському відділенні ПІБ м. Кривого Рогу, МФО 305493, ЗКПО 00193003).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Кравцова Олександра Миколайовича, ліцензія № АА 047619 (Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, тел. 72-80-45, 29-44-00).Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

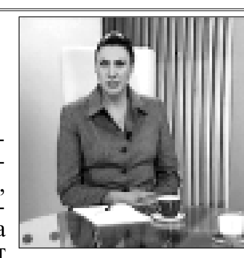
Товариство з обмеженою відповідальністю "МЕТАЛ ТРЕЙД РЕСУРС" (ідентифікаційний код № 30401208) зареєстроване Печерською районною державною адміністрацією міста Києва 07.05.1999 р. повідомляє про ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за адресою: 01033, м. Київ, вул. Саксаганського,52-А.

Товариство з обмеженою відповідальністю "ТЕХНОІНТЕР", ОКПО 31350738 — оголошує про ліквідацію. Розрахунковий рахунок № 26000285886001 в КРУ КБ "ПРИВАТБАНК", МФО 321842. Претензії приймаються протягом 2-х місяців. Ліквідаційна комісія працюватиме за адресою: м. Київ, вул. Кудряшова-5/77.

Господарський суд Дніпропетровської області (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б24/252/01 про банкрутство Приватного підприємства "НИВА", код ЄДРПОУ 20210583, юридична адреса: Дніпропетровська область, Новомосковського району, с. Спаське, р/р 26008013800100 в ДОД АПБ "Аваль" м. Дніпропетровська, МФО 305653.

Розпорядником майна призначена Чеснова Наталія Володимирівна, ліцензія № 047981 (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 29-а, оф. 87, тел. (0562) 36-10-75.

ТОНІС набирає обертів

Канал ТОНІС приємно дивує своїх глядачів. Одразу після виходу в ефір ексклюзивного циклу програм "Шедеври світової сцени", який після двох перших суботніх показів викликав потік глядацьких дзвінків з подяками та пропозиціями, нам було презентовано проект щоденних спортивних новин ТОНІС. А минулого тижня канал виніс на суд глядача чергову прем'єру — ток-шоу Наталі Кондратюк "Автограф". Поява відомої української журналістки і чарівної жінки, яка прекрасно володіє мистецтвом провадження телерозмови, — в ефірі каналу подія знакова: в межах нової концепції мовлення ТОНІС впевнено декларує свої пріоритети — культ професіоналів і особливу тональність каналу, який не хоче здійснювати мовлення, а запрошує глядачів до розмови. І хоча Автограф" поки що перебуває у статусі "телеменовляти", вже у пілотному ефірі потішила наявність хорошої "картинки" і досить стильної, сучасної студії. Найперший гість Наталі Кондратюк —Сергій Червонописький, який доволі часто з'являється у вітчизняному та СНДешному телеефірі, завдяки атмосфері, що панувала у студії, розкрився в півгодинному форматі "Автографу" в зовсім новій якості. Про дуже непрості, навіть глобальні проблеми є сенс і навіть треба говорити звичайною людською мовою. Тоді і особистий досвід, і власний біль, і громадянська позиція героя можуть стати близькими і зрозумілими сотням тисяч інших людей.

Нове ток-шоу виходитиме в ефір тричі на тиждень. У будні — у **вівторок** та **четвер**, а от найкраще місце в сітці мовлення вихідних днів поки що з'ясовує служба маркетингу.

Уже дали згоду залишити свої автографи для ТОНІСу Борис Олійник, Микола Вересень, Зиновій Кулик та інші, не менш відомі й цікаві особистості. Тепер слово за глядачем.

Побажаймо новонародженій програмі успіхів, глядацької прихильності і творчого довголіття, а її авторам — "колекції", яка була б гідна будь-якої Книги рекордів.

ТОВ "ІТ Ресурс", код 24923146, повідомляє про припинення своєї діяльності шляхом реорганізації у формі приєднання до ЗАТ "ДИРЕКС", код 21553080. Тел. для довідок: 490-37-59, 490-37-60.

Загублене доручення серія КАГ № 711201, видану відділенням Промінвестбанку в м. Кременчук, вважати недійсною.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу про банкрутство за № 5/23-б ВАТ "Приладобудівний завод "Сокіл", код ЄДРПОУ 014313351, юридична адреса: 74900, Нова Каховка, пр. Перемоги, 7, р/р 26005301820603 в ПІБ м. Нова Каховка, МФО 352264. Розпорядником майна призначено Ралко Леоніда Михайловича. Ліцензія серія АА № 249910 від 22.10.2001 р., 74900,м. Нова-Каховка, пр. Перемоги, 7, (05549), тел. 4-32-37.

Претензії кредиторів і заяви можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Арбитражный суд Харьковской области постановлением от 17.05.2001 г. по делу № 1758/2-14 признал банкротом ОАО "Лозовской мясокомбинат" (64600, Харьковская обл., г. Лозовая, ул. Чехова,1, счет № 26007485426001 в Лозовском ТОБО ХОД АК АПБ "Украина", МФО 351469, код ОКПО 444116.

Ликвидатор ОАО "Лозовской мясокомбинат" Мацокин В. В. (лицензия 000159 от 31.01.2000 г.) тел. (05743) 2-84-10, 2-85-07.

СТОВ "Карапиші" с. Карапиші, Миронівський р-н, Київська обл. (свідоцтво № 512 від 25.02.2000 р., видане Миронівською РДА) припиняє свою діяльність. Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Мале підприємство "***Демікон***" зареєстроване 26.11.1991 р. Виконавчим комітетом Ватутінської ради народних депутатів, рішення № 1281, ідентифікаційний код 16292006, повідомляє про реорганізацію в приватне підприємство "Демікон". Тел. 235-64-08.

Товариство з обмеженою відповідальністю "ЮРИДИЧНА ФІРМА ГРАНТ" (ідентифікаційний код № 30186780), зареєстроване Печерською районною державною адміністрацією міста Києва 27.10.1998 р. повідомляє про ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за адресою: 01033, м. Київ, вул. Саксаганського,52-А.

Хозяйственнй суд Запорожской области (69001, г. Запорожье, ул. Тюленина, 21) 12.11.2001 г. возбудил дело № 5/3/459 о банкротстве ООО "Дизайн-студия "ВИТТА" (69600, г. Запорожье, ул. Матросова, 8А, код ЕГРПОУ № 25218869, текущий счет № 26001301301448, МФО 313333, Орджоникидзевское отд. ПИБ Украины). Распорядителем имущества назначен Буряк Игорь Валерьевич (лицензия № 614; адрес: 69009, г. Запорожье, ул. Посадочная, д. 17, кв. 3). Мораторий введен 12.11.2001 г.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Господарчий суд Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під.) порушив справу № 15200/2-23 про банкрутство ЗАТ виробничо-заготівельного підприємства "Харківвторресурси". (ЄДРПОУ 01886112, м. Харків, вул. Зернова, 4) т. 51-73-82.

Претензії кредиторів приймаються в місячний термін з дня публікації оголошення.

Розпорядник майна Назирова В. П. (Ліц. 249730 від 19.10.01 р., тел. 27-19-55).

Общество с ограниченной ответственностью ***"МБ груп"***, зарегистрированное по адресу: г. Киев, вул. Бастионная,11 идентификационный код 25396074, объявляет о своей ликвидации. Претензии кредиторов принимаются в течение двух месяцев.

ПП "Зір — Софт" оголошує про свою ліквідацію. Всі претензії приймаємо протягом місяця починаючи з 10 грудня 2001 р. за адресою: 09400, Київська область, смт. Ставище, вул. Радянська, № 22, кв. 47

Господарчим судом Харківської обл. (майдан Свободи, 5, Держпром, 8 під.) по справі Б-5635/2-23 відкрито процедуру санації ВАТ "Куп'янський ливарний завод" (63700, м. Куп'янськ, Харківської обл., код 00235967), р/р 26004301760006 в АК "Промінвестбанку" м. Куп'янська, МФО 351511).

Керуючим санацією призначено арбітражного керуючого Лаптєва Анатолія Анатолійовича, ліц. АА № 249741 від 19.01.2001 р.

Запрошуються юридичні і фізичні особи, які мають бажання взяти участь в санації ВАТ "Куп'янський ливарний завод". Тел.: (05742) 5-67-31, 5-66-53, факс: 5-54-96.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького,44-в) постановою суду від 14.11.2001 р. по справі 23/33 визнав Корпорацію "Укренергосервіс" (04050, м. Київ, вул. Дегтярівська, 8-а, код ЄДРПОУ 24583302, п/р 26008000184001 в філії КРУ АКБ "Надра", МФО 320564) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Білодід Г. М. (ліцензія № 047839 від 19.10.2001 р.) м. Київ, вул. Солом'янська,3, оф.600, тел.(044) 276-61-40.

«Порча», сокира і труп бабусі

Аномалії

Кривава історія змушує повернутися до теми, порушеної в публікації «А з вас зняли «порчу»?» («Голос України» за 23 червня).

Бабуся спала. 17-річна онука взяла сокиру й зарубала її. Потім замотала понівечене тіло в простирадло й закопала в саду біля винограду.

Це не початок фільму жахів, а реальна історія. Жінка, якій було 64 роки, замінила дівчині батьків —ростила, виховувала, завдяки допомозі бабусі юнка вступила до одного з престижних вузів Житомира. Мотиви вбивства вражають, бо історія не вписується у звичні сімейні розборки, яких в області трапляється по кілька на тиждень і причиною є п'яний скандал, розгульне життя..

Але спершу — про ще один свіжий випадок з кримінальної практики. Місцева газета виклала це так: «Від 45-річної житомирянки постраждала родина, водночас втративши 45 тисяч гривень. Близько 16-ї години на вулиці шахрайка підійшла до 15-річної школярки і під виглядом зняття порчі, загіпнотизувавши дитину, наказала їй винести з квартири гроші та коштовні речі. Шахрайка заволоділа грошима, зокрема 7600 доларами, та золотими прикрасами. Правоохоронці встановили особу шахрайки, розшук її триває».

Цього року лише в Житомирі сталося вже з півтора десятка схожих «сеансів» перетворення міфічної порчі на реальну здобич з наївних дівчат. Різняться ті історії лише сумами «виручки». Історія вбивства бабусі, хоч як це парадоксально, з цієї самої серії.

Звичайно, всі обставини, що призвели до трагедії, будуть достеменно відомі тільки після суду. А поки що вимальовується така картина. Вступила внучка до вузу, потім поїхала до обласного центру довідатися, як буде з гуртожитком. Незнайома жінка на вулиці напліла їй дурниць про те, що якийсь «дядя» наслав на неї порчу. Щоб зняти її, потрібні гроші. От внучка й помчала з Житомира до рідного міста, бо знала, що вдома є пристойна сума — бабуся після смерті чоловіка продала машину. Туди само поїхала й незнайомка. Неважко здогадатися, що після цього від грошей залишилася лише «порча». А онука все мучилася, як приховати перед бабусею власну дурість. І додумалася. У ніч з 28 на 29 серпня в селі на дачі, де жила бабуся, вона схопила сокиру... Минуло кілька тижнів, юнка, залишившись одним-одна на білому світі, та ще й без грошей, передумала, мабуть, немало, бо пішла зізнаватися.

Отож знову про «порчу». Від самих потерпілих можна почути: дівчат загіпнотизували. «Шахрайки володіють гіпнозом», — пишуть, переповідаючи такі історії, місцеві газети, до того ж посилаються на правоохоронців. У відділі дізнання міськвідділу міліції мають свою думку щодо цього. Адже після гіпнозу людина не пам'ятає, що вона робила. А потерпілі детально описували зовнішність шахрайок, після чого виготовляли фотороботи. Пам'ятали дівчата й те, які маніпуляції проводили шарлатанки. Виходить, не все можна списати на гіпноз? Не полишає думка: якби дівчата були твердо переконані, що всі балачки про порчу — звичайнісінька дурниця, не було б того страху, що змушує їх сліпо коритися чужій волі.

Бо схема обдурювання надзвичайно проста й оригінальністю не відзначається. Жертву обирають за тим, як вона вдягнута, чи є на ній золоті прикраси. Професійний погляд швидко визначає, якою може бути здобич, — за дрібниці й ризикувати не варто. Та особливе значення має вік. «Чаклунки» знають, які дівчата найшвидше повірять їхнім дурницям. А діють найчастіше в парі, бо так найлегше перейти від нібито випадкової розмови на нейтральну тему до залякування «порчею». Причому зняти оту смертельну капость із самої дівчини чи її батьків (шахрайки швидко розбираються, кого чим можна дужче настрахати) пропонують нібито безкорисливо. Проводять потім магічні дії з банками, голками, аркушами паперу, щось палять, плавлять. «Порчу» зняти не вдається. «Треба мертвий капітал», — кажуть. А це — гроші й коштовності, що зберігаються вдома. Буває й такий варіант: треба, мовляв, забрати з дому все цінне, бо під час зняття порчі воно перетвориться на попіл. Одне слово, шахрайки знаходять «індивідуальний підхід», щоб обрана ними жертва готова була на все. А затим найголовніше — відволікти увагу і змитися зі здобиччю. Тут теж є стандартний набір прийомів. Жертву неодмінно залякують: порчу не буде знято, якщо про це хоч хто-небудь довідається. Тож уявіть собі, якась школярка винесла цінності з квартири, коли там були батьки, — і мовчала, як риба.

В одному з художніх фільмів сюжет закручено навколо того, що через якусь вселенську катастрофу змішалися геть усі часи й епохи — найновіші технічні досягнення з середньовіччям, мракобіссям. Інколи здається, що сценарист був не такий уже й далекий від істини. Тому є запитання і до Міністерства освіти та науки: чого і як навчають у школах, який світогляд прищеплюють юним (спробуйте, наприклад, продертися до суті крізь хащі термінів у підручнику біології). І до Міністерства охорони здоров'я, яке своїми ліцензіями усіляким «ясновидицям» та «пророчицям» підносить викачування «порчі» яйцем до рівня медицини. Невже працівники цього міністерства свої болячки лікують амулетами, придбаними в тих «бабусь», котрі з їх благословення поділили між собою регіони?

А батькам — елементарна порада: якщо у вас завелися гроші, тримати їх треба не в банці, а в банку. І вже взагалі не обов'язково дітям знати, де ви зберігаєте золото та інші коштовності. Окрім того, природа вділила людині вуха передусім для того, щоб слухати, а не чіпляти щось на них. Бо одне з кримінальних повідомлень просто вразило: золоті сережки вкрали в... однорічної дівчинки. Тут і «порчі» не треба було...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Фото з конверта

В ліс — на пошуки Діда Мороза

Фото Василя БАЛЮХА.

Тернопіль.

Медицина

Бідність — не ганьба, а сприятливе підгрунтя для туберкульозу

За даними обласного управління охорони здоров'я, на відкриту форму туберкульозу страждають і потребують термінової госпіталізації близько 1,5 тисячі осіб. Понад половина з них — соціально дезаптовані громадяни. Луганщина продовжує залишатися у п'ятірці областей України з найвищим рівнем захворюваності на туберкульоз.

Однак області нарешті вдалося перервати епідемічний зв'язок між дорослими хворими на туберкульоз та дітьми. На реалізацію протитуберкульозних заходів із державного бюджету Луганщина отримала понад 1 млн. гривень, а 2002 року плановано виділити вдвічі більше. Завдяки такій підтримці вдалося зміцнити матеріальну базу протитуберкульозних установ, закупити рентгенівське обладнання і плівки для обстеження. В 113 лікарнях створено лабораторії. Це допомагає виявляти захворювання на ранніх стадіях.

Усіх луганчан, які страждають від кашлю більше, ніж три тижні, в обов'язковому порядку направляють на лабораторне обстеження. Передбачено, що всі діти від року до 14 років щорічно проходитимуть профілактичне обстеження, а також необхідну ревакцинацію. У пологових будинках щепленню вакциною БЦЖ підлягають всі немовлята, що не мають протипоказань.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Дарівщина виявилася вибухонебезпечною

Від будинку залишилася руїна, а господар з тяжкими опіками потрапив до лікарні. Такий результат вибуху газу, що стався в Суботцях Знам'янського району на Кіровоградщині.

Як було встановлено, постраждалий вирішив скористатися для обігріву власного помешкання дармовим газом і зробив самовільний відвід від централізованої газової мережі до звичайної плити. Сконструйований ним прилад виявився ненадійним в експлуатації: пропускав газ, який накопичувався у кімнаті. Коли вночі господар вирішив закурити, сталося непоправне, **повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.**

Корів доїти треба вміти

Унікальний агрегат для доїння корів винайдено на Вінниччині

Своїм новим винаходом колектив ВАТ «Брацлав», що у Немирівському районі, вкотре підтвердив високе звання лауреата Державної премії імені Шевченка. Попарний пульсатор для доїльних установок — таку назву має новинка — забезпечує щадний режим під час доїння корів. Ось як пояснює переваги нового пульсатора, до речі, уже поставленого на конвеєр, керівник підприємства Микола МИХАЙЛЕНКО.

Звичайна доїльна установка, за його словами, відбирає молоко одразу з усіх чотирьох дійок. Хоча фізіологія тварини, не втомлюються повторювати фахівці, не передбачає такого принципу доїння. І наводять приклад: телятко ссе молоко з однієї дійки, доярка вручну теж доїть їх по черзі та ще й перед початком доїння робить масаж вимені... Під час машинного доїння окремі тварини зазнають фізіологічних травм: установка, буває, працює хвилину-другу, а молока в колекторі не видно. Це перша ознака того, уточнює співрозмовник, що корівка відчуває при цьому своєрідний дискомфорт, а отже, все молоко вона вже не віддасть.

Принцип дії нового агрегату закладено уже в його назві: пульсатор забезпечує почергове видоювання — з двох передніх, а потім з двох задніх дійок. Ще краще було б забирати молоко з кожної дійки окремо, розповідає автор винаходу, головний конструктор, кандидат технічних наук Валентин Дриго. Якщо відверто, ми розробили й такий агрегат — почетвертний пульсатор. Однак впроваджувати його у виробництво не будемо: надто громіздкий і дорожчий, ніж той, що уже сходить з конвеєра. Він теж обійшовся недешево. Це не просто дев'ять деталей, як дехто вважає, зазначає В. Дриго. На виробництво оснастки й прес-форми для кожної з них затрачено в середньому по п'ять тисяч доларів. Головна деталь — корпус — коштує у чотири рази дорожче.

Над новинкою вінничани працювали разом із спеціалістами НДІ механізації й електрифікації сільського господарства та Українського центру випробування техніки для сільського господарства. На базі останнього проводилися головні випробування пульсатора. За підрахунками спеціалістів згаданих наукових закладів, за допомогою новинки річну продуктивність корів можна збільшити на 2—3 тисячі літрів. Без шкоди фізіологічному стану тварини. На чому особливо наголошують винахідники.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311232. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України